23 ՄԱՅԻՍ 1995, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 94 (848)

Ազգ

Azg
armenian daily

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Հունիսի 1-ից բաց են թողնվելու հացի գները, իսկ 15-ից՝ առանց կտրոնի

Ինչպես հայտնի դարձավ իրազեկ աղբյուրներից, ՀՀ կառավարության որոշմամբ հունիսի 1-ից հանրապետությունում ազատականացվելու են հացի գները, իսկ հունիսի 15-ից վերացվելու է կտրոնային համակարգը։ Բյուջետային հիմնարկներում աշխատողներին տրվելու է համապատասխան փոխհատուցում։ Միևնույն ժամանակ մասնավոր հացաթխմանը նպաստելու նպատակով վաճառքի կհանվի բավարար քանակությամբ ալյուր։

Կառավարությանը մոտ կանգնած աղբյուրներից հայտնի է դարձել նաև, որ հունիսի 1-ից կառավարության որոշմամբ վերացվելու են տրանսպորտից անվճար երթևեկելու բոլոր արտոնությունները։ Արտոնյալ կարգավիճակը պահպանվելու է միայն ՆԳՆ աշխատակիցների նկատմամբ։ Զինծառայողները կստանան համապատասխան փոխհատուցում։

Հավելյալ մանրամասնություններ պետական լրատվական աղբյուրներից չհաջողվեց իմանալ։

Գ. Մ.

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության նախընտրական պլատֆորմը

1995 թ. կայանալիք Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի ընտրությունները կարևոր նշանակություն են ունենալու մեր ժողովրդի կյանքում։ Նորաստեղծ անկախ պետականության կայացման ներկա փուլի գործընթացը պահանջում է առավել պատասխանատվությամբ վերլուծել և գնահատել անցած ուղին, ներկա իրողությունները և ժողովրդին ներկայանալ ապագա գործողությունների հստակ կոնցեպցիաներով։ Այդ նպատակով, Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության հանրապետական 1-ին պատգամավորական ժողովը ժողովրդին և համայնքներին է ներկայացնում իր վերաբերմունքը ՀՀ քաղաքական և սոցիալական զարգացման ընթացքի ու միտումների նկատմամբ և նախանշում իր քաղաքականությունը առաջացած հիմնահարցերի լուծման ուղղությամբ։

ՌԱԿ-ի քաղաքականության հիմնական խնդիրները պետական շինարարության բնագավառում

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը ելնում է այն իրողությունից, որ մեր ժողովուրդը 20-րդ դարի վերջին տասնամյակը թևակոխեց, թոթափելով ամբողջատիրության լուծը և հնարավորություն ձեռք բերեց մուտք գործել 21-րդ դար, իր կայացած ազգային պետականությամբ։

Այսօր արդեն, Հայաստանի Հանրապետությունը ստացել է միջազգային ճանաչում, հետևողականորեն ներգրավվում է պետությունների միջազգային համագործակցության ամենատարբեր համակարգերի մեջ։ Հանրապետությունում աստիճանաբար հաստատվում է բազմակուսակցության, բազմակարծության սկզբունքներ, ծավալվում են ազատական և ժողովրդավարական նախաձեռնություններ։ Մեր ժողովուրդն իմաստուն գտնվեց իրեն զերծ պահելով հեղափոխություններին որպես կանոն ուղեկցող քաղաքացիական պատերազմից, իր մեջ ուժ գտավ պետությունում հաստատելու՝ տարածաշրջանի այլ երկրների համեմատ, առավել կայուն իրավիճակ։

Սակայն, ցավոք, բազմաթիվ էին նաև մեր սխալներն ու բացթողումները։ Հանրապետությունում այդպես էլ չկարողացանք իրականացնել իշխանության առանձին թևերի հստակ տարանջատումը և հակակշիռների ապահովումը, գործադիր և դատական իշխանությունների բարեփոխումները, կառավարման և տնտեսավարման նոր համակարգի գործունեության իրավական դաշտի ձևավորումը։ Օրենքի և օրինականության գերակայության հաստատման փոխարեն, մենք մեր աչքերը փակեցինք նոր պետական բյուրոկրատիայի ձևավորման և նրա կամայականությունների առջև, անտարբեր, երբեմն նաև հանցավոր մեղսակցությամբ հանդուրժեցինք մարդու իրավունքների ու ազատ խոսքի բացահայտ ոտնահարումները։ Մեզ մինչև օրս էլ չի սթափեցնում հանցագործությունների աննախադեպ աճը, հանրապետության ազգաբնակչության և, հատկապես, մտավոր ներուժի հսկայական չափերի հասնող արտագաղթը։

Շեղվելով ժողովրդավարական պետությունների կազմավորման բնականոն ուղուց, մենք մի տևական ժամանակաշրջան անտեսեցինք մեր նորաստեղծ պետության հիմնական օրենքի՝ Սահմանադրության ընդունման անհրաժեշտությունը, և դրանով իսկ մեզ զրկեցինք ժողովրդավարական օրենսդրական համակարգ ունենալու հնարավորությունից։

Տես՝ էջեր 4-5

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գազամուղը կրկին պայթեցվեց, Հայաստանը չի՞ մասնակցի Մինսկի խմբի բանակցություններին

Մայիսի 21-ին, կեսգիշերի մոտ, Վրաստանի տարածքում, Խռամ և Քռո գետերի գետանցումներում կրկին պայթեցվել է Հայաստան մտնող գազատարը։ Այդ մասին երեկ կայացած օպերատիվ կառավարման հանրապետական շտաբում հայտարարել է էներգետիկայի և վառելիքի նախարար Միրոն Շիշմանյանը։ Կառավարության մամուլի ծառայությունից հայտնեցին, որ Խռամ գետի մոտ վնասվել է գազատարի 65 մետրանոց, իսկ Քռո գետի մոտ 75 մետրանոց հատված։ Այրված վերականգնման աշխատանքները նախնական տվյալներով կավարտվեն 5-6 օրվա ընթացքում։ Մինչ այդ որոշվել է հանրապետությունում արտադրվող ողջ էներգիան տրամադրել բացառապես կենսապահովման օբյեկտներին, իսկ բնակչությանը էլեկտրաէներգիա մատակարարել օրական 1 ժամ։ Մայիսի 22-ին գազատարի հերթական պայթեցման կապակցությամբ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը հեռախոսազրույց է ունեցել Վրաստանի վարչապետի հետ։

Գազամուղի պայթեցման առթիվ, երեկ ՀՀ արտգործնախարարությունը հանդես եկավ մի հայտարարությամբ, որով կասեցվելու է Հայաստանի մասնակցությունը ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման հարցերով զբաղվող ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի աշխատանքներին։ Նույն օրը հրավիրված մամուլի ասուլիսում, որին ՀՀ ԱԳՆ մամուլի ծառայությունը «մոռացել» էր հրավիրել «Ազգ» օրաթերթի, BBC ռադիոկայանի և ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցներին և ուրիշների, արտգործնախարարի տեղակալ Վարդան Օսկանյանը հայտարարել է, թե Մինսկի խումբը կամ ԵԱՀԿ-ն երաշխիքներ կհայթայթեն, որպեսզի Վրաստանի տարածքում դադարեցվեն Հայաստան մտնող գազատարի պայթեցումները։ Ըստ Սնարք և Նոյյան տապան գործակալությունների, փոխնախարար Վարդան Օսկանյանը ասել է, որ եթե այդ երաշխիքները չտրվեն, Հայաստանն ամենայն հավանականությամբ չի մասնակցի Հելսինկիում անցկացվելիք Մինսկի խմբի բանակցությունների հաջորդ փուլին։

«Դա, իհարկե, կբարդացնի բանակցությունների ընթացքը, բայց մենք այլևս չենք հանդուրժի, որ Ադրբեջանը, մասնակցելով Մինսկի խմբի գործընթացին, արտաքին աշխարհի առջև արտաքուստ ցուցադրելով կառուցողական մոտեցում, իրականում տանի խափանիչ քաղաքականություն, պայթեցնի գազամուղը, երկաթգիծը և այլն»։

Ընդ որում, ինչպես նշում են լրատվական գործակալությունները, անցած երկու տարում տեղի է ունեցել ավելի քան 35 նման պայթեցում։ Հայաստանը բազմիցս հայտարարել է, որ այդ պայթյունները կազմակերպվում են Ադրբեջանի ղեկավարության կողմից, ինչը մերժում է Ադրբեջանը։

Միաժամանակ փոխնախարարը անդրադարձել է մոսկովյան բանակցություններին, որոնց վերաբերյալ մի քանի օր առաջ «Ազգը» տպագրել էր Մոսկվայի սեփական թղթակցի զրույցը Վարդան Օսկանյանի հետ։ Երևանյան մամուլի ասուլիսում փոխնախարարը, մի անգամ ևս նշելով քննարկված 5 հիմնական հարցերը, ավելացրել է, որ թեև քաղաքական համաձայնագրի կետերի մեծ մասը արդեն համաձայնեցված են, սակայն չի կարելի սպասել, թե համաձայնագիրը բանակցությունների հաջորդ փուլում կստորագրվի։

Մասնավորապես, փոխնախարարը նշել է, թե Լեռնային Ղարաբաղի անվտանգության հարցում Հայաստանը ընդգծում է խաղաղապահ ուժերի տեղակայման, ազատված տարածքների լքման առաջնահերթության, Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի միջև գործող մշտական միջանցքի անվտանգության, որը կերաշխավորվի ԼՂ-ի ուժերի կողմից, ինչպես նաև ՄԱԿ-ի, ԵԱՀԿ-ի և այլ կարևոր պետությունների կողմից մարտական գործողությունների չվերսկսման քաղաքական երաշխիքները։

ՄԱՄՈՒԼ

Լրագրող Նուբար Յալըմյանը զոհ էր գնացել թուրք և գերման գաղտնի ծառայությունների գործակցության

[illegible]

[illegible]քական «Հյուրիյեթ» թերթի մայիսի 12-ի համարում լույս տեսած իր հոդվածում Յարմա Նուր Հիզին Ֆրանկֆուրտից գրում է, թե Գերմանիայի ներկայիս արտգործնախարար Կլաուս Քինկելը ոչ միայն համագործակցել է թուրքական հետախուզական ծառայության (MIT) հետ անցյալում, երբ Արևմտյան Գերմանիայի գաղտնի ծառայությունների պետն էր։ Տիկին Հիզին գրում է. «Պրն. Քինկելը MIT-ի հետ համագործակցել է նախևառաջ արյունալի գործողությունների կազմակերպման գործում, ներառյալ երիտասարդ հայ լրագրող Նուբար Յալըմյանի սպանությունը»։

Գերմանիայի այն ժամանակվա արտգործնախարար Հանս Դիտրիխ Գենշերը 1974 թ. Քինկելին նշանակել էր արտգործնախարարության «ծրագրավորման խմբի» նախագահ։ Վերջինս այդ պաշտոնում պետք է համակարգեր այդ խմբի և գերմանական գաղտնի ծառայությունների (BND) աշխատանքը, ինչը շարունակվել է մինչև 1978 թ.։ Հաջորդ տարի Քինկելը նշանակվել էր BND-ի պետի պաշտոնում և մնացել մինչև 1982 թ.։

Գերմանական գաղտնի ծառայության կողմից արտասահմանում ստեղծված գրասենյակներից մեկը՝ Գեկեն, գործում էր Անկարայում Գերմանիայի դեսպանատանը, ինչպես նաև Ստամբուլում։ Այդ օրերին, MIT-ը և BND-ն պարտավորություն էին ստանձնել լրտեսել և հետախուզել Բուլղարիայի [illegible] [illegible] [illegible]։ Սամսունում նրանք համատեղ ստեղծել էին նաև մի հետախուզական կայան, որտեղից որսում էին խորհրդային սահմաններում ծավալվող [illegible]։ Թուրքիայում BND-ի պաշտոնավարտ [illegible] էր Ռայներ Կեսլերինգը, որը մաս էր կազմում գերմանական [illegible] կազմակերպության։ Նա թոռն էր նույնինքն Ալբերտ Կեսլերինգի, որ Ադոլֆ Հիտլերի բարձր հրամկազմի անդամներից էր։

Տես՝ էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հարիրին կազմելու է նոր կաբինետ

Լիբանանի նախագահ Հրաուին երկրորդ անգամ լինելով վարչապետ Հարիրիին հանձնարարեց կազմել կառավարություն, որը երկու օր առաջ իր հրաժարականն էր ներկայացրել։ Սիրիան ի նպաստ Հարիրիի միջամտել էր, որի հրաժարականը դիտվում է Լիբանանի վերաշինության ծրագրին խոչընդոտող նախարարներից ազատվելու փորձ։

Ձերբակալում են չին այլախոհներին

Չինական ոստիկանությունը ձերբակալել է 1989 թ. ժողովրդական շարժման ուսանողական ղեկավարներից Ուանգ Դանին, այս մասին հայտնեց նրա ընտանիքի անդամներից մեկը։ Անցյալ շաբաթվանից ի վեր չինական իշխանությունները առնվազն հինգ երևելի այլախոհների բանտ են ուղարկել կանխելու համար Տյանանմեն հրապարակի խռովությունների 4-րդ տարեդարձի առթիվ սպասվելիք բողոքի ցույցերը։

Գրոզնիում հաշտության ժողո՞վ

ՄՈՍԿՎԱ, 22 ՄԱՅԻՍ, BBC։ [illegible] երկրների խորհրդի հովանավորությամբ երեքշաբթի օրը, մայիսի 23-ին, նույն սեղանի շուրջ կնստեն Ռուսաստանի կենտրոնական կառավարության և Դուդաևի ներկայացուցիչները, չեչենական հարցի խաղաղ կարգավորման նպատակով։

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Ղարաբաղում Գարեգին Ա-ի այցն ավարտվեց

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 22 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ։ Եկեղեցու և պետության ջանքերի միավորում ի նպաստ համազգային գաղափարի իրականացման. սա էր Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում այսօր ավարտված չորսօրյա այցի գլխավոր նպատակը։ Հենց այսօր էլ ծայրագույն պատրիարքը մասնակցեց ԼՂՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի կողմից ԼՂՀ պաշտպանության բանակի զորամասերից մեկին հանրապետության առաջին մարտական դրոշի հանձնման արարողությանը և սրբագործեց մարտական դրոշը։

Այսօր կաթողիկոսը քաղաքային մարզադաշտում հանդիպում ունեցավ ԼՂՀ մայրաքաղաքի բնակիչների հետ։ Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու հովվապետը [illegible] կոչ արեց արարել հանուն [illegible] բարգավաճման։ Մենք օտարի հողին չենք հավակնում, ասաց նա։ Մենք միայն պաշտպանում ենք Աստծո ընծայած հողը։

Դեռևս այսօր Գարեգին Ա-ն Լեռնային Ղարաբաղի ղեկավարության հետ հանդիպում ունեցավ [illegible] ծավալուն և [illegible] թյան ներկայացուցիչների հետ։

Հանրապետությունում շրջագայելիս Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին ուղեկցում էին ԼՂՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, Հայաստանի փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը, ԼՂՀ և ՀՀ ուրիշ ղեկավարներ և պաշտոնական անձինք, ինչպես նաև Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգև եպիսկոպոս Մարտիրոսյանը։

ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների հանդիպում մայիսի 26-ին

ԲԱՔՈՒ, 22 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Մայիսի 26-ին Մինսկում նախատեսված ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների հանդիպման նախօրեին ԱՊՀ գործադիր քարտուղարությունում սկսվել է այդ պետությունների պաշտոնական ներկայացուցիչների խորհրդատվական աշխատանքը։ Այդ մասին Խաբար լրատվական գործակալությանը հայտնեց Ադրբեջանի ԱԳՆ ԱՊՀ գործերի վարչության պետի տեղակալ [illegible] Զեյնալովը։ Առաջիկա վեհաժողովի օրակարգը ճշգրտված է։ Առաջնահերթների թվում նախատեսված է [illegible] կոլեկտիվ անվտանգության, միասնության, վճարային միության և միջպետական արժութային կոմիտեի ստեղծման հարցերը։

digitised by A.R.A.R.@

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ 15 թեկնածու հավանաբար կընտրվի ապագա խորհրդարանում

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության 40 առաջադրված թեկնածուներից առնվազն 10-ը հնարավորություն ունեն ընտրվելու ապագա խորհրդարանում, գտնում է կուսակցության վարչության անդամ, ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Ռաֆիկ Պետրոսյանը: Սնարքի թղթակցին տված հարցազրույցում նա հույս հայտնեց, որ կուսակցությունից ընդհանուր առմամբ մոտ 15 թեկնածու հաղթելու է առաջիկա ընտրություններում: Ռաֆիկ Պետրոսյանը հայտնեց, որ նախագահ Տեր-Պետրոսյանի վերջին ճառում ընդդիմության հասցեին հնչած մեղադրանքները կապ չունեն Ռամկավար ազատական կուսակցության հետ: «Մենք չենք գտնում, որ ընդդիմություն ենք բառիս ժխտական իմաստով, հայտնեց նա, մենք ազատ ենք ծայրահեղություններից, եւ մեր գործունեության ողջ ընթացքում վարել ենք շինիչ աշխատանք հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտներում»: Վերջինս, Պետրոսյանի խոսքերով, առավել հստակ դրսեւորվեց Սահմանադրության ապագա նախագծի քննարկման ընթացքում: Չնայած նախագծում գոյություն ունեցող թերություններին, կուսակցությունը, նշեց նա, մտադիր է դիմել հանրապետության ժողովրդին, կոչ անելով աջակցություն ցուցաբերել նախագծին հուլիսի 5-ին կայանալիք հանրաքվեի ժամանակ: Մենք ելնում ենք այն բանից, հայտարարել է Պետրոսյանը, որ առանց հիմնական օրենքի ընդունման հանրապետության հետագա զարգացումն անհնարին է: Իսկ ինչ վերաբերում է թերություններին, ապա երկրում իրադրության զարգացմանը զուգընթաց, օրենսդիր իշխանությունը իրավունք կունենա միջնորդելու ժողովրդի առջեւ Սահմանադրության մեջ փոփոխություններ մտցնելու առնչությամբ:

Պատգամավորները զբաղված են քարոզչական հարցերով

Մայիսի 22-ին Գերագույն խորհրդի հերթական նիստը չկայացավ քվորումի բացակայության պատճառով: Առավոտյան նիստի ձախողումից հետո Արա Սահակյանը հույսը չկորցրեց եւ օրվա երկրորդ կեսին առաջարկեց կրկին գրանցվել: Այս անգամ դահլիճում 36 մարդ կար: Պրն. Սահակյանի մեկնաբանությունն այն էր, որ պատգամավորների մեծ մասը իրենց թեկնածությունը կրկին առաջարկելով Ազգային ժողովի պատգամավորության համար, զբաղված են իրենց անձնական գործերով: Սակայն ԳԽ փոխնախագահի կարծիքով, ամեն ինչ պետք է անել նրանց դահլիճ բերելու համար, խորհուրդն իր աշխատանքը պետք է շարունակի լիազորությունների ողջ ժամկետում: Պրն. Սահակյանի կարծիքով, այդ հարցում իրենց կարող են աջակցել լրագրողները:

Նախագահը վերաբացեց «Գոլոս Արմենիին», համենայնդեպս մինչեւ հուլիսի 6-ը

Այսօր լույս կտեսնի «Գոլոս Արմենիի» թերթի հերթական համարը: Ինչպես հայտնեց «Գոլոս Արմենիի» գլխավոր խմբագիր Ֆլորա Նախշքարյանը, համենայնդեպս, մինչեւ հուլիսի 6-ը՝ խորհրդարանական ընտրությունների օրը, թերթը լույս կտեսնի: Հայտնի է, թե մի շաբաթ առաջ փակված թերթը դիմել էր հանրապետության իշխանություններին, խնդրելով նրանց միջնորդությունը: Թերթի փակման առթիվ իրենց բողոքի ձայնը բարձրացրեցին նաեւ հանրապետության եւ արտասահմանյան մի շարք միջազգային կազմակերպություններ, մամուլի օրգաններ: Մայիսի 20-ին, թերթի փակման շուրջ բարձրացած աղմուկին վերջ տալու բարի մտադրությամբ, ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նամակով դիմեց «Պարբերական» հրատարակչության տնօրեն Վրեժ Սարկոսյանին, որում ասված է. «Ինձ իրավունք չվերապահելով միջամտել երկու իրավաբանական անձանց՝ Ձեր հրատարակչության եւ «Գոլոս Արմենիի» թերթի խմբագրության վեճին, առավել եւս պետական արբիտրաժի կայացրած վճռին, խնդրում եմ մինչեւ Ազգային ժողովի առաջիկա ընտրությունների ավարտը հետաձգել այդ վճռի կատարումը, որպեսզի տպավորություն չստեղծվի, թե ինչ-որ մեկը ընտրապայքարի ընթացքում փորձում է սահմանափակել ընդդիմության խոսքի ազատությունը»:

Ավելացնենք նաեւ, որ ըստ Ֆլորա Նախշքարյանի, սկզբում խմբագրության զբաղեցրած հարկում էլեկտրաէներգիա չի եղել, բայց երբ իրենք որոշել են այդ հարցով կրկին դիմել ՀՀ նախագահին, էլեկտրաէներգիայի մատակարարումը վերականգնվել է:

Լրագրող Նուբար Յալըմյանը զոհ էր գնացել թուրք եւ գերման ...

Սկիզբը էջ 1

Նրա շնորհիվ էր, որ Թուրքիայում իշխանությունները դեմոկրատներին ավելի հեշտ էին հայտնաբերում: Օրինակ, 1980 թ. սեպտեմբերի 12-ի զինվորական բռնահարվածի ժամանակ հազարավոր թուրքեր ձերբակալվեցին BND-ի ցուցմունքով:

Մյուս կողմից, Գերմանիայում քաղաքական ապաստան խնդրող բոլոր թուրքերի անունները ուղարկվում էին Թուրքիա: Տիկին Կիզլուկի հաղորդած տեղեկությունների համաձայն, արյունալի հաշվեհարդարների զոհերի թվում էին Քերիմ Ուլրանը, Ցելալերին Օզանը, ինչպես նաեւ Նիդեռլանդներից հայ երիտասարդ լրագրող Նուբար Յալըմյանը: Այս վերջինը հրատարակում էր Հայաստանի ազատագրության հայ գաղտնի բանակին մոտիկ «Պայքար» շաբաթաթերթը, որտեղ ցուցադրվում էր հայ, քուրդ եւ թուրք դեմոկրատների միջեւ համագործակցությունը:

Հակառակ գերմանական իշխանությունների հերքմանը, Բեռլինի դատական ատյանը 1995 թ. փետրվարի 28-ին անառարկելի փաստերով ապացուցել է BND-MIT համագործակցությունը, գրում է թուրք լրագրողը:

Մամլո ասուլիս ՀՌԱԿ գրասենյակում

Մայիսի 25-ին, ժամը 12.00-ին, ՀՌԱԿ ՀԿ գրասենյակում (Կորյունի 19 ա[illegible]) կլինենա Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության մամլո ասուլիսը՝ նվիրված ՀՌԱԿ նախընտրական պլատֆորմին:

Մամլո ասուլիսը կվարի ՀՀ ԳԽ պատգամավոր[illegible], «Պայքար» ամսագրի գլխ[illegible]րագիր, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ Հարություն Կարապետյանը: Ասուլիսին կմասնակցեն ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, ՀՀ ԳԽ պատգամավոր, ՀՌԱԿ ՀԿ անդամ, Երեւանի պետհամալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետի դեկան պրոֆ. Ռաֆիկ Պետրոսյանը եւ ՀՌԱԿ ՀԿ անդամ, ՀԹՍՄ խորհրդի նախագահ [illegible] Դովլաթյանը:

ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ

«Միաբանվենք, քանի դեռ մեր ետեւից չեն եկել»

Հայ օգնության միության Հայաստանի շրջանային վարչության նախաձեռնությամբ մայիսի 21-ին, Հայֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում անցկացվեց կանանց հիմնախնդիրների վերլուծմանը նվիրված խորհրդաժողով, որին մասնակցեցին հանրապետության անվանի այր եւ կին հասարակական, քաղաքական գործիչներ, կուսակցությունների եւ հասարակական կազմակերպությունների ղեկավարներ, ԳԽ պատգամավորներ, մտավորականներ: Բացման խոսքով հանդես եկավ ՀՕՄ-ի Հայաստանյան վարչության ատենապետուհի Ալվարդ Պետրոսյանը:

Խորհրդաժողովն իր աշխատանքն սկսեց Հայաստանի այսօրվա փուլում կանանց իրավիճակի սոցիոլոգիական վերլուծությամբ, որը հանձն առավ ներկայացնել հայտնի սոցիոլոգ Ահարոն Ադիբեկյանը: Կանանց գործազրկության համապատկերը հոգեբան-սոցիոլոգի կարծիքով միայն նյութականի կորուստ չէ, այլ զրկում բնականոն ապրելակերպի ոլորտներից, դրանից բխող բոլոր մանր ու մեծ բացասական հետեւանքներով: Նշելով Հայաստանից վերջին չորս տարում արտագաղթածների (հիմնականում տղամարդիկ) մասին, նա ներկայացրեց հասարակության նոր ձեւավորվող միայնակ մայրերից, ծեր ծնողներից կազմված շերտը, որոնք հիմնականում կանայք են:

Վերլուծվեց նաեւ կանանց շարժումը, որպես մեր կյանքում տեղ գրավող նոր երեւույթ եւ այն միտքն արտահայտվեց, որ կանանց շարժումը պետք է հեռու պահել քաղաքական ալիքից, քանի որ նրանց ֆունկցիան համազգային է: Սակայն, դժբախտաբար, բոլոր բանախոսները կին թե տղամարդ, իրենց ելույթներում չկարողացան շրջանցել հանրապետության ներկա քաղաքական լարված մթնոլորտը, որը Ազգային ժողովի պատգամավորների ընտրություններով պայմանավորված լինելուց բացի, էլ ավելի է սրվում ՀՀ նախագահի պարբերաբար հնչեցվող ելույթներից: Եվ կնոջ դերի մասին յուրաքանչյուր խոսք ու զրույց, անկախ բնագավառից, շփման եզրեր ունի այդ ամենի հետ, առավել նրանք: Անհնար է հայ կնոջը պատկերացնել ընտանիքի հոգսից դուրս, դրսում սկսված քաղաքական գործընթացն առաջին հերթին մայրերին է վերաբերում: [illegible] գերխնդիրը, երեխաների դաստիարակությունը կնոջն առավել զգոնության են մղում: Առանց կանանց համախմբման, քաղաքականության մեջ նրանց դերի ամրապնդման, անհնար է պահպանել այնքան թանկ գնով ձեռք բերված ազատությունը:

Կանանց հիմնախնդիրներն անսահմանափակ են, մինչեւ վերջերս ավելացող որդեկորույս մայրերին այսօր գումարվում է եւս մեկ շերտ՝ բռնադատվածների մայրեր, որոնց չտեսնելու տալը նահանջ է համազգային ձեռքբերումներից: Ազատության եւ ժողովրդավարության համար պայքարող ամենամեծ ուժը քաղաքական գործիչները համարեցին կանանց: «Եվ քանի որ կանայք ավելի անձնազոհ ու վճռական են, քան տղամարդիկ, քաղաքականության մեջ նրանց մասնակցությունից շատ բան է կախված», հայտարարեց ԱԺՄ կուսակցության նախագահ Վազգեն Մանուկյանը: Եվ պրն. Մանուկյանը, եւ նրան հաջորդած բանախոսը՝ սոցիոլոգիայի պրոֆեսոր Լյուդմիլա Հարությունյանը, կոչ արեցին չհրաժարվել մեր իսկ ձեռքով կերտած երրորդ անկախ հանրապետության ձեռքբերումներից: «Մեր ազգի ճակատագիրը դրանից է կախված, հայտնեց տ. Հարությունյանը, շարունակելով՝ գաղթական չենք ուզում լինել, մեզ հայրենիք է պետք»: Ապա, դեմոկրատական երկրի կերտման գործում նա կարեւորեց կանանց լուման, քանզի «տգեղ հայրենիքին խղճում են, բայց չեն սիրում: Երեւի միակ երկիրը, որը չի կարողանում բախտ հավաքել, չնայած փայլուն սկզբին Հայաստանն է, նշեց նա, որովհետեւ Հայաստանի կարգախոսը վերադարձն է եւ ոչ թե ծաղկումը»:

Պատգամավորներ Աղասի Արշակյանը, Պարույր Հայրիկյանը, Ռաֆայել Ղազարյանը, Դավիթ Իսագուլյանը, ինչպես նաեւ Հմայակ Հովհաննիսյանը, Վազգեն Մանուկյանը, Աշոտ Մանուչարյանը, Կարինե Դանիելյանը եւ այլք միահամուռ այն կարծիքին էին, որ նախորդ հինգ տարում հայ ժողովուրդը մեկ ձեռքբերում ունեցավ՝ ժողովրդավարություն, խոսքի եւ մամուլի ազատություն, որը սակայն այսօր կորցնում ենք: Կանանց մասնակցությունը քաղաքական կյանքին ազգային անվտանգության երաշխիքներից մեկն է, ընդգծեց Հմայակ Հովհաննիսյանը, թեպետեւ այն դիմազրկելու համար երկրորդ կանանց միություններ են ստեղծվում, վետերանների խորհուրդներ եւ այլն:

Պրն. Հովհաննիսյանը տեղեկացրեց, որ մայիսի 19-ին Ռուսաստանի Պետդումայում քննարկվել է «Գոլոս Արմենիի» հարցը:

Կարինե Դանիելյանը կանանց խորհրդաժողովում ավելի մեծ թվով տղամարդկանց հանդես գալը բացատրեց «հայ կնոջ ազգային առանձնահատկությամբ», քանի որ հայ կնոջ համար հիմնախնդիրը ընտանիքն է: Հայաստանի տնտեսական անկման պատճառը նա համարեց հաստատված մենիշխանությունը գործադիր մարմիններում առաջնորդների գերակայությամբ, որոնց հովանավորն է Գերագույն խորհուրդը:

Մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցը օրվա կարեւոր թեմաներից մեկն էր եւ Արտավազդ Մանուկյանի մահը ներկաների ուշադրությունն առավել բեւեռեց այդ կետին (նրանց կողքին նստած էին ձերբակալվածների մայրերն ու կանայք): «Քանի որ հայոց խորհրդարանը մերժեց անգամ քննարկել Ա. Մանուկյանի մահը, այդպիսի խորհրդարանը մեռած է ինձ համար», ասաց Կ. Դանիելյանը: «Իրականացված [illegible] հեղափոխության հետ գործ ունենք», հայտնեցին քաղաքական գործիչներից շատերը: «Չարիքը դիմագրավելու համար միաբանվել է պետք եւ քանի դեռ մեր ետեւից չեն եկել՝ հաղթահարենք այն», կոչ արվեց բոլորին: Եվ որպես կոչին արձագանքելու առաջին փորձ հայտարարվեց «ոչ» ասել սահմանադրությանը, ավելի շուտ որպես բողոքի արտահայտություն, քան թե քննարկման արդյունքով ուղղված քայլ:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ինչու Կարմիր խաչը չի մասնակցել Մանուկյանի դիակի փորձաքննությանը

Վերջին օրերին ՆԳՆ մեկուսարանում Արտավազդ Մանուկյանի մահվան պատճառները հետազոտող հանձնաժողովի կազմում Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի չընդգրկվելու կապակցությամբ մամուլում արված հրապարակումներին ԿԽՄԿ-ի Հայաստանի պատվիրակությունը մայիսի 20-ին հանդես է եկել հատուկ հայտարարությամբ: Հանձնաժողովի կազմում չընդգրկվելու հիմնական պատճառը ԿԽՄԿ-ն համարել է իր կազմում դատաբժշկական բնագավառի մասնագետ չունենալը: Բացի այդ, հանձնաժողովի աշխատանքի ժամանակ ԿԽՄԿ-ի բժիշկներից ոչ մեկը Հայաստանում չի եղել, ուստի իրենք չեն ցանկացել հանձնաժողովի աշխատանքներին մասնակցել զուտ դիտորդի կարգավիճակով: ԿԽՄԿ-ն նաեւ իր ցավակցությունն է հայտնել Ա. Մանուկյանի ընտանիքին:

Վասպուրականցիների ամենամյա դաշտահանդեսը

Մայիսի 21-ին Աշտարակի շրջանում վեր խոյացող հուշարձանի մոտ, հարգելով Վանի հերոսամարտի հիշատակը, ամենամյա դաշտահանդեսի էին հավաքվել Վան-Վասպուրականի միության անդամները, բազմաթիվ հյուրեր: Ավանդական ձեռնարկին ելույթ ունեցան միության նախագահ՝ բանաստեղծ Լեւոն Միրիջանյանը, վասպուրականցիներ՝ բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանը, պատմական գիտությունների թեկնածու Ռուբեն Սահակյանը եւ ուրիշներ: Ելույթ ունեցան նաեւ ազգագրական խմբեր: Միության անունից Լեւոն Միրիջանյանը խոր շնորհակալություն հայտնեց Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության վարչությանը միջոցառմանը աջակցելու համար:

ԱՊՀ մեքենաշինարարները Երեւանում

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Մայիսի 25-ից Երեւանում աշխատանքը կսկսի ԱՊՀ երկրների մեքենաշինական նախարարությունների ու գերատեսչությունների ղեկավարների խորհրդի հերթական նիստը: Ինչպես Սնարքին հայտնեցին ՀՀ արդյունաբերության նախարարության տեղեկատվական բաժնում, համագումարում կստորագրվեն եւ կհաստատվեն մեքենաշինության բնագավառի փոխշահավետ համագործակցությանը վերաբերող մի շարք փաստաթղթեր ու համաձայնագրեր:

ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔ

ԱԺՄ-ի վարչությունից հայտնում են, որ

մայիսի 24-ին
ժամը 18-ին

Ազատության հրապարակում տեղի կունենա հանրահավաք:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է [illegible]
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Հեռ. 562941, AT&T (7 8852) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆՅԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ձեւավորումը [illegible]
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

Մայիսի 10-ին «Ազգ» թերթի խմբագրություն էին եկել «Զվարթնոց» օդանավակայանի մի խումբ ուղեկցորդուհիներ, որոնք իրենց բողոքն էին արտահայտում քաղաքացիական ավիացիայի վարչության, մասնավորապես դրա պետի տեղակալ Սահեն Պետրոսյանի դեմ:

Իմ ձեռքի տակ են օդանավի ուղեկցորդների բողոք-դիմումները և նամակները, որոնցում մասնավորապես նշվում է, որ սոցիալական այս ծանր իրավիճակում մոտ 80 ուղեկցորդներ թիվ 38 հրամանի համաձայն զրկված են թռիչքներից. Երբ ուղեկցորդները ասել են, որ ստիպված են դիմել Մարդու իրավունքների պաշտպանության կոմիտե կամ «ԻԿԱՕ»-ին, նրանց պատասխանել են.

«Չէ՞ որ սա մեր հանրապետությունն է, ինչու՞ մեր ներքին վիճաբանությունը հանրապետությունից դուրս հանենք, այս հարցը մենք ինքներս կլուծենք»:

Սակայն առ այսօր ոչ ոք չի լուծել նրանց հարցը:

Նամակում նշված է, որ օդանավակայանում ոչ ճիշտ հիմունքներով անցկացվել է ուղեկցորդների ատեստավորում ուղեկցորդների ծառայողական տարիների աշխատանքային փորձ: Ատեստավորումն անցկացվել է անօրինական, անհիմն ձևով, որի դեմ մենք բողոքում ենք: Պահանջում ենք օրենքի սահմաններում վերանայել հարցը, որ օրինական կարգով հանձնաժողով կազմվի, որտեղ անպայման ներկա լինեն արհմիության ներկայացուցիչներ, որոնք պաշտպանեն մեր շահերը, մասնագետներ՝ ուղևորների սպասարկման գծով, օդային աշխարհագրության գծով, մի խոսքով՝ տարբեր գծերով: Ատեստավորումն անցկացնելու համար նախապես զգուշացնում են մեզ, տրվում է ժամանակ նախօրոք

[illegible]

Ավիացիայում չեն հանդուրժում կրքերը

Շուկայական հարաբերությունների անցման գործընթացը ուսումնասիրելու, առավելություններին ու անկատար կողմերին ծանոթանալու ամենահարմար «օբյեկտներից» մեկն է, մեր կարծիքով, քաղաքացիական ավիացիան: Սանոր դաշտանների բերումով՝ առավել նկատելի, անմիջականից մի ոլորտ, որտեղ մի կողմից պետք է ընթանան նորացման և արդիականացման, իսկ մյուս կողմից՝ աշխատակազմի կրճատման և փարձատրությունների ավելացման գործընթացները, որի դեպքում անխուսափելի առաջ է գալիս ազատված աշխատակիցների՝ հանրապետությունում գործազուրկների հոգեկան բանակն ավելացնողների տրամադրության, սոցիալական հետագա դրսևորման սպառնալիքով: Նման մի դրվագի է անդրադառնում մեր աշխատակցուհու ստորև տպագրվող նյութը: Ավիացիայի դրվագում մենք համոզված ենք, որ այն կարելի է լուծել փոխզիջման տարբերակով՝ միանգամայն վճարվող հատուցմամբ: Սակայն ինչ անել այն տասնյակ հազարավորների դրվագում, երբ տնտեսական կրճատումների անհեթ թվի համեմատ չեն աճում աշխատանքի նոր տեղերը: Ահա՛ այն գլխավոր հարցը, որ պետք է լինի կառավարության, ո՛րևէ կառավարության գլխավոր հոգսը այս և գալիք տասնամյակներին:

իսկ նրանցից երկուսը՝ Ամալյա Շիրոյանը և Անժելա Աղաջանովան «անօրինական ձևով» ազատված են աշխատանքից:

Ամալյա Շիրոյանին աշխատանքից ազատել են այն դահին, երբ գտնվում էր Եկատերինբուրգում, հերթական թռիչքը կատարելիս, իսկ Անժելա Աղաջանովան ազատված է իր աշխատանքային պայմանագրի համաձայն, սակայն իրականում նման պայմանագիր նախապես կնքված չի եղել, պնդում է նա:

37 ուղեկցորդներ դիմել են «Հայկական ավիաուղիներ» ավիաընկերության գլխավոր տնօրեն Հայկ Հովհաննիսյանին, բայց վերջինս հրաժարվել է նրանց լսել: Ստիպված դիմել են Արհմիությունների տուն, և դել են անգամ նախագահի ընդունարանում, կառավարությունում, որտեղ նրանց հարցին դեռևս լուծում չեն տվել, թեև կառավարությունից նրանց ասվել է, թե հանրապետությունում այս հարցը լուծելու ընդունակ ընդամենը երեք դեմքեր կան՝ հանրապետության նախագահը, վարչապետը և Սահեն Պետրոսյանը, որը ավիացիայում համարվում է միակ մասնագետը, որի շնորհիվ հանրապետության պետբյուջեի 25 տոկոսն այսօր լրացվում է ավիացիայի եկամուտների միջոցով:

թյան պետի տեղակալ՝ Մարգարիս Բաղդասարյանի կողմից: Նրանց ասելով, վերջինս մեկ տարի է ընդամենը ինչ այդ պաշտոնն է ստանձնել և ունի III կարգի որակավորում, իսկ մասնագիտությամբ հոգեբան է: Ուստի և III կարգի որակավորում ունեցող ուղեկցորդը, ըստ բողոքողների, իրավունք չունի անցկացնել I և II կարգի ուղեկցորդների ատեստավորում:

Հակառակ դեպքում տասնյակ էջեր գրավող նամակը հնարավոր չէր տպագրել ամբողջությամբ:

Իսկ այն հարցին, թե թիվ 38 հրամանի համաձայն կա նաև համապատասխան կետ, որ կանոնադրության պահանջներին չհամապատասխանող ուղեկցորդներին պետք է ազատել զբաղեցրած պաշտոնից, բողոքելով «Հայկական ավիաուղիներ» ավիաընկերության կադրերի բաժնի տրամադրության տակ, նախկին ուղեկցորդուհի Լյուսյա Սարգսյանը պատասխանեց. «Մեզ առանց այն էլ, շուտով օդանավակայանում կարի արտադրություն ենք բացելու, ձեզ բոլորիդ կտեղավորենք այնտեղ, որպես ձևող բանվորուհիների: Բայց չէ՞ որ մենք ուղեկցորդներ ենք և ցանկանում ենք մեր մասնագիտությամբ աշխատել, ունենք պատրաստվելու համար: Մենք պահանջում ենք արդարացի և ճիշտ մոտեցում»:

Արդեն հանի ամիս է, ավիացիայում միջ-մրցույթ հանգիստ չէ: Հիշենք 1994 թ. հոկտեմբերը, երբ ավիաօդաչուները հայտարարեցին քաղաքացիական անհնազանդություն, 1995 թ. հունվարը, երբ միանգամից մեծ թվով մասնագետներ և աշխատողներ ազատվեցին աշխատանքից:

Ցավալին այն է, որ այս մասին բազմիցս խոսվել է, բայց ոչ մի հոգատար և մասնագիտական վերաբերմունք: Համապատասխան մարմինները համառորեն լուռ են: Օդակայանն այսօր Հայաստանի միակ անվտանգ օղակն է, իսկ երբ ներսում կան անհաշտություններ կամ կատարվում են քմահաճ կարգադրություններ, սա դա վաս անդրադառնում է նաև մեր հանրապետության համար:

Որքան էլ որ օրենքներն անկատար լինեն, անհրաժեշտ է լրջորեն զբաղվել այդ և նմանօրինակ հարցերով և արդար լուծում տալ ավիացիայում փաստորեն մնացող մարդկանց պահանջներին և նրանց ազատել պաշտոնում վերականգնել կամ այլ աշխատանքով ապահովել օրինակարգ:

ԱՐՄԻՆԵ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

ՄԱՄԼՈ ԱՍՈՒԼԻՍ

Արկադի Վարդանյան. Հայերն անչափ դյուրընկալ են գեղեցիկի նկատմամբ

Մասնավոր այցով Երևանում գտնվող մոսկովյան «Հայ-ռուսական նախաձեռնությունների կենտրոնի» նախագահ, լրագրող Արկադի Վարդանյանի առաջին ցանկություններից մեկը գրչակիցներին հանդիպելն էր, որովհետեւ, ինչպես ինքն արտահայտվեց մայիսի 20-ին ժուռնալիստի տանը տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսում, իրեն մեծ ուրախություն է պատճառում երկար ընդմիջումից հետո լրագրողների հետ դարձյալ շփվելու հնարավորությունը: Ընդհանուր գծերով ներկայացնելով վերջերս ստեղծված իրենց կենտրոնի գործունեության ուղղությունները, նա հետագայում «չմոռանալու համար» հարկ համարեց մի հայտարարություն անել: Խոսքը վերաբերում էր քաղաքագետ Հմայակ Հովհաննիսյանի «անպատասխանատու քայլերին, որոնք դժվար վերականգնելի կորուստ հասցրեցին այն գործին, որին կոչված ենք ծառայելու ազգովին»: Հմայակ Հովհաննիսյանը վերջերս հայկական մամուլին տված մի հարցազրույցում միտք էր հայտնել, թե Ռուսաստանի Պետդուման հայոց ցեղասպանության դատապարտման տարելի 14-ի հայանպաստ որոշումն ընդունել է անձամբ իր կողմից կազմված նախագծի համաձայն: «Մեր հակառակորդները իրենց հաղթաթուղթ օգտագործելով Հովհաննիսյանի հարցազրույցը, կարող են մեղադրել Պետդումային հայամետ ուղղվածության և հայկական լոբբիի կողմից կաշառվածության մեջ», հայտարարեց Արկադի Վարդանյանը: «Այդ քայլը վիրավորական էր առաջին հերթին Դումայի համար», ավելացրեց նա: Մինչդեռ իրականում Դումայի որոշման ընդունումը պայմանավորված է ոչ միայն նրան ներկայացված բազմաթիվ պատմական տեղեկանքներով ու փաստերով, այլեւ այն հանգամանքով, որ Ռուսաստանը միջազգային հանրությանը կամենում էր ցույց տալ, որ հարեւանների հարցում վերադառնում է իր մարդասիրական ավանդույթներին:

Այնուհետեւ վերադառնալով «Հայ-ռուսական նախաձեռնությունների կենտրոնի» գործունեությանը, Արկադի Վարդանյանը հայտնեց, որ անցած ամառվա ընթացքում ռուսական «Հարմոնիա» ընկերության եւ իրենց ջանքերով բազմաթիվ հայ երեխաներ օրեւան են ստացել մերձմոսկովյան հանգստյան տներում եւ առողջարաններում: Կազմակերպվել է հայ զինծառայողների բուժումը մոսկովյան հիվանդանոցներում:

«Հայերը դյուրընկալ են գեղեցիկի նկատմամբ, ասաց Արկադի Վարդանյանը: Երբ նրանք տեսնում են գեղեցիկ տեսույթներ, ձգտում են իրենք էլ ստեղծել այդպիսին, գուցեեւ ավելի լավը: Բայց փորձել հավակնել եւ գոչել՝ հայեր ամբողջ աշխարհի, միացեք, դա միանգամայն անօգուտ կլինի», որովհետեւ այնժամ կարող է կատարյալ իրարանցում սկսվել: Դրա համար էլ մեր կենտրոնը կոչեր անելու փոխարեն զբաղվելու է միայն ամենօրյա տքնաջան աշխատանքով, անելու է այն, ինչ անհրաժեշտությունը կզգացվի»:

Պատասխանելով այն հարցին, թե ինչպես է գնահատում Հայաստանում վարվող տնտեսական քաղաքականությունը եւ պատրա՞ստ է արդյոք որեւէ տնտեսական ծրագիր ներդնել հանրապետությունում, Արկադի Վարդանյանը պատասխանեց, որ, մեղմ ասած, այդ քաղաքականությունը շատ տխուր տպավորություն է թողնում: Հայաստանից հեռանում են գործունյա եւ բանիմաց մարդիկ: «Ազգային տաղանդ» արտահայտությունը լոկ ժպիտ է հարուցում, որովհետեւ նրա հաշվեկշիռը պահպանվում է զուտ միջին, շատ ցածր աշխատավարձի (8-10 դոլար) գնով: Ցավոք մասնավոր կապիտալի ներդրումը Հայաստանում անհնար է ոչ միայն իր, այլեւ ցանկացած ձեռներեցի կողմից:

Ինչ վերաբերում է բարեգործությանը, ապա Արկադի Վարդանյանը գտնում է, որ այն հաճախ մարդկանց մեջ աշխատունակության անկում եւ ծուլություն է առաջացնում: Նրա կարծիքով՝ ճշմարիտ բարեգործությունը պետք է լինի եղբայրական օգնություն ծանր վիճակում հայտնվածին, այն պայմանով, որ նա հետագայում ինքն ուժ գտնի ոտքի կանգնելու:

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հմայակ Հովհաննիսյանը լրջախոհության կոչ է անում

«Մոսկվա մեկնելիս, ԱԱՊՎ-ի ցուցմունքով երկու անգամ մաքսային խուզարկության եմ ենթարկվել հենց միայն այն պատճառով, որ ճամպրուկս գրավոր նյութեր է պարունակել»: Այս մասին մայիսի 21-ին Հայ օգնության միության կողմից հրավիրված խորհրդակցությունում հայտարարեց Ռուսաստանի Պետդումայի ԱՊՀ երկրների հանձնաժողովի Անդրկովկասի հարցերով փորձագետ Հմայակ Հովհաննիսյանը: Նրա ասելով մարդու իրավունքների ոտնահարման նմանօրինակ փաստերը հաճախակի են դարձել Հայաստանում: Հովհաննիսյանը անդրադարձավ նաեւ ապրիլի 14-ին Պետդումայի կողմից հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ ընդունված որոշմանը, կոչ անելով հավասարակշռված վերաբերմունք ցուցաբերել նրա շուրջ մեկնաբանություններ կամ գնահատականներ տալիս: Քաղաքագետի խոսքերով փաստաթուղթը մշակված է պրոֆեսիոնալ մակարդակով եւ հեռանկարային է ցեղասպանության միջազգային ճանաչման եւ դատապարտման տեսակետից:

ՇՐՋԱՆՆԵՐ

ԱԺՄ-ի հանրահավաքը Վանաձորում

Մայիսի 20-ին Վանաձորի Արցախ թաղամասում կայացավ հանրահավաք ԱԺՄ վարչության անդամ, ՀՀ ԳԽ տեղական ինքնակառավարման հանձնաժողովի նախագահ Արշակ Սադոյանի եւ այլոց մասնակցությամբ: Ելույթ ունեցավ նաեւ ԱԺՄ Վանաձորի լիազոր ներկայացուցիչ Գառնիկ Հարությունյանը: Հռետորները քննադատորեն անդրադարձան հանրապետության ղեկավարության վարած արտաքին եւ ներքին քաղաքականությանը, սոցիալ-տնտեսական ներկա վիճակին եւ այլ հիմնահարցերի:

[illegible],
Վանաձոր

Գորիսում կազմակերպվեց բնակչության անվճար ախտորոշիչ ընդունելություն

Սյունիքի տարածաշրջանի հարցերով ՀՀ պետնախարարի աշխատակազմը եւ «Դիագնոստիկա» ԲԸ գլխավոր բժշկական կենտրոնի տնօրինությունը մայիսի 19-20-ը Գորիսի ախտորոշիչ կենտրոնի տարածքում կազմակերպեցին բնակչության անվճար ախտորոշիչ եւ կոնսուլտացիոն ընդունելություն: Նախապես հերթագրվել էին Գորիսի, Սիսիանի եւ Կապանի 1000-ից ավելի բնակիչներ: Բժշկական ամենատարբեր մասնագիտությունների գծով բնակչությանը սպասարկեցին 30 բարձրակարգ բժիշկներ, որոնք իրենց հետ Գորիս էին հասցրել եզակի սարքավորումներ: Կատարված աշխատանքը ղեկավարում էր «Դիագնոստիկա» ընկերության նախագահ, բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Հայկ Նիկողոսյանը:

ՍԵՐԳԵՅ ՂԱԶԱՐՅԱՆ,
Գորիս

[illegible]

Երբ զբոսայգին վառում է իր լույսերը

Եղեգնաձորցիների ամենասիրած հանգստավայրերից է դարձել Մոմիկի անվան շրջանային զբոսայգին:

Զանգվածային տոնախմբություններ, զինակոչիկների ճանապարհման և զինվորական երդման հանդիսավոր արարողություններ, ավանդական տոներ, մրցույթներ և մրցանակաբաշխություններ, բաց երկնքի տակ ցուցահանդեսներ. սա շրջանային զբոսայգու աշխատանքային առօրյան կազմող միջոցառումների համառոտ թվարկումն է:

Զբոսայգին հանրահայտ է նաև իր հազվագյուտ ծառատեսակներով և պատմական կոթողներով: Բնական քարերի ծառուղին եզրափակում է հազարամյակների պատմություն ունեցող վիշապաքարը, իսկ բոլոր ծառերից եղեգնաձորցիների համար ամենասիրելին և ամենահիշարժանը այն զույգ ծիրանենիներն են, որոնք տարիներ առաջ իրենց այցի ժամանակ տնկեցին Վազգեն Առաջին և Գարեգին Բ կաթողիկոսները: Հայ հավատքի անմահության և այսօրվա համար խաղաղասիրական կենդանի հուշարձանը շրջապատված է բոլորի հոգատարությամբ:

Զբոսայգու զարգացմանը և նմանօրինակ արգասաբեր աշխատանքային գործունեության արդյունքն անկասկած նրա աշխատանքային կոլեկտիվի արժանիքն են և մասնավորապես զբոսայգու տնօրեն, Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Եղեգնաձորի «Նոր օր» ակումբի ատենապետ Արտաշես Այվազյանի ներդրումը այդ գործընթացին: Զբոսայգու կոլեկտիվի անդամների մեծամասնությունը ՀՌԱԿ անդամներ են: Այստեղ «Նոր օր» ակումբին զուգահեռ գործում է նաև ՀՌԱԿ տեղական կազմակերպության «Գյուղոր» ակումբը: Քաղաքական թեմաներով զրույցները, հանդիպումները կուսակցության անդամների և համակիրների հետ օրըստօրե բարձրացնում են ՀՌԱԿ գաղափարների և գործիչների հեղինակությունը շրջանում, որը նախընտրական շրջանում անչափ կարևոր ազդակ է հետագա գործունեության համար:

Զբոսայգու հաստատված ավանդույթներից մեկը մեր հանրապետությունում հանելի բացառություններից է: Շուրջ մեկուկես տասնամյակ այստեղ գործում է ամառային դասական դիսկոտեկը: Դիսկոտեկը, որին մասնակցում են թե մեծ, թե փոքր, անց է կացվում զբոսայգու ամառային ամֆիթատրոնում, որն ունի շուրջ երեք հազար մասնակիցներ տեղավորող պարահրապարակ:

Ամառային ամֆիթատրոնը հյուրընկալում է նաև հանրապետական մասշտաբի միջոցառումներ. «Հեղինակային երգի փառատոնի», «Դաշի համաշխարհային երգի» մասնակիցներին, իսկ Հայրենիքի օրը այստեղ անցկացվեցին Մեծ հայրենականի հերոս, ճանաչված եղեգնաձորցի Վաչիկ Լեռնյանի անվան կրոսի և ֆուտբոլի շրջանային զանգվածային մրցումները:

ԱՐՄԵՆ ԱՂԱՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ

կուսակցական

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության նախընտրական պլատֆորմը

(Սկիզբը էջ 1)

Ազգային ժողովրդավարական շարժման գլխավոր դասը եղավ այն դառը ճշմարտության գիտակցումը, որ իսկական ժողովրդավարական կարգերի հաստատման միակ ճշմարտացի ճանապարհը քաղաքացու և ամբողջ ժողովրդի համապետական կամքն ու շահերն արտահայտող Սահմանադրության ընդունումն է և դրա հիման վրա ժողովրդավարական պետական համակարգի ստեղծումը, օրենքի գերակայության և օրինականության հաստատումը, քաղաքացիական հասարակության ձևավորումը:

Պետության շենքը կառուցվում է օրենքի պատվանդանով. ինչպիսին օրենսդրությունն է, այնպիսին էլ կլինի պետությունը: Ժողովրդի համապետական կամքն ու շահերն արտահայտող կատարյալ և ներդաշնակ համակարգի ձևավորումը, օրենքի գերակայության ապահովումը եղել և մնում է Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության գործունեության գլխավոր նպատակը:

Ռամկավարությունը (ժողովրդավարությունը) ու, առավել ևս, ազատականությունը, գոյատևում են միայն օրինականության պայմաններում, երբ ազատության չափի ծառայող օրենքը հավասար պայմաններ է ապահովում անձի և յուրաքանչյուրի ազատ կյանքի և գործունեության համար:

Հենց այս դիրքորոշումից ծնունդ առավ ՀՌԱԿ-ի լայնածավալ և ակտիվ գործունեությունը ՀՀ Սահմանադրության նախագծի ստեղծման ուղղությամբ, մի փաստաթուղթ, որը կանխորոշելու էր օրենսդրության ամբողջ համակարգի ժողովրդավարական, ազգային և մարդկային բովանդակությունը:

Մշակելով ՀՀ Սահմանադրության իր նախագիծը, ՀՌԱԿ-ը այն նկատես դարձրեց հանրապետության հիմնական օրենքի միասնական նախագծի ստեղծման համար: ՀՌԱԿ-ը առաջիններից մեկն էր, որ նախաձեռնեց վեց ընդդիմադիր կուսակցությունների Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության խորհրդի ստեղծումը, որի մշակած «վեցյակի նախագիծը» կարևոր հանգրվան հանդիսացավ հանրապետության Հիմնական օրենքի միասնական նախագծի ստեղծման ճանապարհին: Հետևողականորեն շարունակելով իր կառուցողական գործունեությունը, ՀՌԱԿ-ը ակտիվորեն մասնակցեց ՀՀ ԳԽ-ի Սահմանադրական հանձնաժողովի աշխատանքներին և իր ավանդը ներդրեց միասնական նախագծի ստեղծմանը:

ՀՌԱԿ-ը անմիջական մասնակցություն ունեցավ Ազգային ժողովի պատգամավորների ընտրությունների մասին օրենքի ստեղծմանը Գերագույն խորհրդի քննարկմանը ներկայացնելով իր կողմից կազմված այդ օրենքի նախագիծը:

Ընտրական օրենքի նախագիծը մշակելիս ՀՌԱԿ-ը ելել է ժողովրդի կամահայտնության ապահովման, հանրապետությունում ծնունդ առնող բազմակուսակցական քաղաքական համակարգի ամրապնդման, հետագա զարգացման և կատարելագործման, ընտրությունների ժամանակ կեղծիքների, խարդախությունների և այլ իրավախախտումների խոտոր վերացման անհրաժեշտությունից: Այս կապակցությամբ ՀՌԱԿ-ը կազմեց և օրենսդրական նախաձեռնության կարգով ԳԽ-ին ներկայացրեց օրենքի նախագիծ ՀՀ քրեական օրենսգրքում քաղաքացիների ընտրական իրավունքի դեմ ուղղված հանցագործությունների վերաբերյալ հստակ գլուխ մտցնելու մասին, որը ծանր պատիժներ են սահմանված ընտրությունների ժամանակ կատարվող հանցագործությունների համար: ՀՌԱԿ-ի մշակած օրինագծերն ընդունվելու դեպքում, ժողովուրդը լիակատար հնարավորություն կստանար Ազգային ժողով ուղարկելու իր շահերն արտահայտող և բանիմաց պատգամավորներին: ՀՌԱԿ-ի ծրագրային պահանջն էր, որ Ազգային ժողովը կազմված լիներ բանիմաց և բազմաթիվ օրինաստեղծ աշխատանքի ունակ պատգամավորներից, իսկ գործադիր իշխանությունը՝ իրենց ճյուղերում մասնագիտական խոր գիտելիքներ և կառավարման աշխատանքի ծիր ունեցող նախարարներից:

ՀՌԱԿ-ի խորին համոզմամբ, ազգային պետականության կայացումն ինքնանպատակ չէ: Ժողովուրդը ցանկանում է անկախ պետություն ունենալ իր ազատ, անկաշկանդ, բարեկեցիկ և արժանապատիվ կյանքն ապահովելու ակնկալիքներով: Այս խնդրի իրականացման պահանջն է կանխորոշում ժողովուրդ-պետություն հարաբերությունների բնույթը, չափանիշ ծառայում պետական մարմինների և պաշտոնատար անձանց գործունեության գնահատման համար: Այդ առումով, ՀՌԱԿ-ը ցանկանում է առաջիկա օրենսդիր մարմնում իր արժանավոր տեղն ունենալ ոչ թե քաղաքական բանավեճեր վարելու մտադրությամբ, այլ ժողովրդի կենսական խնդիրները լուծող օրենքներ ընդունելու պատրաստակամությամբ: Այսօր ՀՌԱԿ-ը մշակել է քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանվածությունը երաշխավորող օրինագծերի մի ամբողջական փաթեթ, որի ընդունումով մարդկանց կենսագործունեության զամբյուղի համար մեծ աշխատավարձի և պետական կենսաթոշակի չափերը, սահմանելով օրենքով, կդառնան պետության առաջնային պարտականությունը, և ՀՌԱԿ-ը հնարավորություն կստանա օրենսդրական ճանապարհով իրագործելու սոցիալական վերափոխումներն իր ծրագրի: Օրինագծեր են մշակվում նաև ՀՀ քաղաքացիության, օտարերկրացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց, ՀՀ-ում բնակվող ազգային փոքրամասնությունների կարգավիճակների, հայրենիք-սփյուռք կապերի իրավական հիմքերի մասին:

ՀՌԱԿ-ի համոզմամբ պատասխանատու անձը կամ պետական ծառայողը իրավասու է կատարել սոսկ այնպիսի գործողություններ, որոնց համար ուղղակիորեն լիազորված է օրենքով, մինչդեռ ժողովրդավարական պետության քաղաքացին ազատ է անելու այն ամենը, ինչն արգելված չէ օրենքով: Ուստի ՀՌԱԿ-ը կարևորում է ժողովրդավարական պետության բոլոր ծառայողների այնպիսի սահմանադրական կարգավիճակի ամրագրումը, համաձայն որի օրենքների պահանջները պարտադիր են առանց բացառության բոլոր պատասխանատու անձանց և պետական ծառայողների համար, իսկ նրանցից մեկի մի ապօրինի գործողություն ենթակա է դատական քրեական պատասխանատվության:

Այս պահանջն առաջին հերթին վերաբերում է նախարարությունների ղեկավարներին և պատասխանատու անձանց: Մասնավորապես, պետք է մեկընդմիշտ վերջ տրվի պետական նախարարությունների պատասխանատու անձանց վերահսկողություն չհանդուրժող գործելակերպին, որոնք փնտրում վերածել են շարքայիններով կազմակերպվող «մարդատարի» և վարկաբեկում են հայրենիքին ծառայելու սուրբ գործը:

Ներքին գործերի նախարարությունը չպետք է դուրս գա հասարակական կարգի պահպանման և հանցագործությունների դեմ պայքարի կազմակերպման առանց այն էլ բարդ ու դժվարին խնդիրների լուծման շրջանակներից, չխառնվի շահութաբեր ապօրինություններում:

Դատախազության սահմանադրական առաքելությունն է ապահովել նախաքննության օրինականությունը և ոչ թե դատարանների հետ ձեռք ձեռքի տված սպասարկել կառավարող վերնախավին:

Արդարադատության նախարարությունը կառավարության պաշտոնյա իրավախախտողների միջից պետք է վերածվի դատական համակարգի գործունեությունը ժողովրդավարական հիմունքներով կառավարող մարմնի, իսկ ստալինյան բռնատիրության տարիներին կազմավորված և մինչև օրս ցանկացած իշխանությունների կողմից հնազանդ ծառայող դատարանները, արմատական վերակառուցումից հետո, պետք է դառնան քաղաքացիների իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության հուսալի գրավական:

Նման խնդիրներ կարող են իրականացվել միայն ժողովրդավարական պետության պայմաններում, որի կարևոր անկյունաքարերից մեկն էլ տեղական լայն ինքնակառավարումն է: ՀՌԱԿ-ը գտնում է, որ սահմանադրական ուժ պետք է տալ այն սկզբունքը, համաձայն որի տեղական նշանակության բոլոր հարցերը պետք է լուծվեն գյուղերի, քաղաքների, շրջանների բնակչության ազատ կամքով ընտրված ներկայացուցչական և գործադիր մարմինների կողմից համապետական շահերի հաշվառմամբ:

ՀՌԱԿ-ի համոզմամբ հանրապետության վարչատարածքային կառուցվածքի վերափոխումները պետք է իրականացվեն ժողովրդավարության հետագա զարգացման և կատարելագործման անհրաժեշտությունից ելնելով և ոչ թե իշխանության կենտրոնացման պատրվակի տակ մեկ անգամից վերացնելով բազմաթիվ տասնամյակների ընթացքում կազմավորված շրջանները, իրենց ընտրովի ներկայացուցչական ու գործադիր մարմիններով, և փոխարենը հորինելով մարզեր՝ կառավարության կողմից նշանակվող մարզպետներով և առանց տեղական ինքնակառավարման մարմինների: ՀՌԱԿ-ը գտնում է, որ մայրաքաղաք Երևանը պետք է ունենա հստակ կարգավիճակ, իր ընտրովի քաղաքապետ և քաղաքապետարան:

Պետական շինարարության և քաղաքական համակարգի բարեփոխումների հիմքը կայուն և ազատական տնտեսությունն է:

ՀՌԱԿ տնտեսական քաղաքականության հիմնական խնդիրները

Ակնհայտ էր, որ 1988 թ. ավերիչ երկրաշարժի վերքերը չբուժված Հայաստանի համար դյուրին չէր լինելու կենտրոնացված պլանավորման վրա հիմնված տնտեսության վերափոխումը շուկայական համակարգի: Հիմնախնդրի լուծումը բարդացնում էր նաև ԽՍՀՄ փլուզման պարագան, որի բացասական հետևանքները հավասարաչափ տարածվեցին նաև մյուս նախկին միութենական հանրապետությունների վրա:

Թվում էր, թե Արցախյան պատերազմը պետք է հարկադրեր հանրապետությանը առավել գործուն լինել ինչպես արտադրական ներուժի պահպանման և օգտագործման, այնպես էլ տնտեսական բարեփոխումների իրականացման ասպարեզում: Իրականում, 1991-1994 թթ., Հայաստանում ազգային արտադրության ծավալը կրճատվեց 2.5 անգամ: Իր հիմքում ունենալով վերոհիշյալ առարկայական պատճառները, այնուամենայնիվ, տնտեսական աննախադեպ անկումը արդյունք էր նաև սուբյեկտիվ գործոնի՝ վարչակազմի վարած անսկզբունք և անհեռատեսական քաղաքականության: Հեղափոխական խանդավառությամբ իրագործված պլանային համակարգի քայքայումը չուղեկցվեց համապատասխան շուկայական հաստատությունների ձևավորմամբ: Արդյունքը եղավ այն, որ հասարակությունը զրկվեց տնտեսության կազմակերպման ու կարգավորման, թեկուզ և պակաս արդյունավետ, բայց գործող համակարգից: Շուկայական բարեփոխումների հստակ, իրատես ծրագրի բացակայության, դրանց իրականացման մեկնակետի և հաջորդական գործողությունների արդյունքում տնտեսությունը հայտնվեց աղետալի վիճակում, իսկ հասարակությունը դատապարտվեց ծանր զրկանքների:

Ծանր կենսապայմաններում քաղաքացու հոգեկան վիճակը և նրա խնդիրները անտեսող քաղաքականությունը բացառում են շուկայական մեխանիզմների լիարժեք գործողությունը և փոխարենը արտադրության աճի հնարավորությունները: Այսպիսի քաղաքականության արդյունք են աճող մանկական և բնակչության մահացությունը, կրճատվող ծնունդները, կյանքի միջին տևողությունը, բնակչության զանգվածային փախստականությունը: Առաջացել է մի նոր զանգվածային երևույթ՝ տնտեսական տարագրություն: Այսօր հազար հազարավոր հայաստանցիներ, կորցնելով հայրենիքում իրենց կյանքը լիովին ապահովելու հույսը, ունեցած գիտելիքներն ու փորձը, ձեռներեցությունը, աշխատանքն ու կարողությունները արտահանել են հանրապետությունից:

Տնտեսական բարեփոխումների բնագավառում «ձեռքբերումները»՝ «գների և առևտրի ազատականացումը», «հողի սեփականաշնորհումը», «20 տոկոսի անհատույց սեփականաշնորհումը», թե էությամբ վերածվեցին միանվագ հրամանատարական լուծումների, որոնց հետևանքների կարգավորման խնդիրը թողնված է ինքնահոսի:

Շուկայական համակարգի հենքը հանդիսացող մասնավոր մանր և միջին բիզնեսը զրկված է պետական աջակցությունից: Սեփականաշնորհելով հողը իշխանությունները իրենց ազատ համարեցին գյուղատնտեսական արտադրության օժանդակման խնդրից և միայն ավելացրին հարկային ճնշումը:

Տնտեսական այսպիսի քաղաքականության պայմաններում, այլընտրանքային հնարավորությունից արդեն զրկված հասարակությանը ներկայումս պարտադրվել է տնտեսական բարեփոխումների մի նոր ծրագիր, որի էությունն է խիստ տնտեսական միջոցներում հարմարվելու քաղաքականությունը: Իսկ դրա իրագործման հետ կապված զրկանքների ողջ բեռը, իհարկե, դրված է շարքային քաղաքացու ուսերին:

Տնտեսական անկման կանխումը ու բնակչության կյանքի մակարդակի բարելավումը, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության առաջընթաց զարգացումն անմիջականորեն պայմանավորված են շուկայական բարեփոխումների հաջողություններով: Տնտեսական քաղաքականությունը պետք է օժանդակի ինչպես շուկայական հաստատությունների արագ ձևավորմանը, այնպես էլ արդեն ստեղծվածների ամրապնդմանը և պահպանմանը: Երկրորդ ուղղությունը հավասար չափով է կարևորված տնտեսության ներկա կացությամբ, քանի որ հասարակության աղքատացմամբ պայմանավորված հակաշուկայական միտումները խարխլում են նորաստեղծ շուկայական հաստատությունները և նվազեցնում դրանց գործունեության արդյունավետությունը:

Դեռևս ինքնուրույն գործելու և ազգային տնտեսության զգալի մասը ընդգրկելու ներուժ չունեցող շուկայական հաստատությունների համար կենսական նշանակություն ունի պետական հովանավորությունը: Անցման ժամանակաշրջանում պետական հովանավորությունը անհրաժեշտ է, չի հակասում ազատական շուկայի էությանը և նոր հասարակական տնտեսական համակարգի հաստատման պատմականորեն ստուգված միջոց է: Հասարակական տնտեսության կառուցվածքային փոփոխություններին ուղեկցող արտադրության ծավալների հետագա կրճատումը հնարավոր է կանխել հատկապես կառավարության ամենագործուն, բայց ճշմարիտ միջամտության ճանապարհով: ՀՌԱԿ-ը այս դեպքում ևս, նպատակներին համարժեք կարևորում է դրանց իրականացման միջոցներն ու եղանակները:

Շուկայական տնտեսության ձևավորումն արագացնող առաջնահերթ խնդիր մասնավոր սեփականության և բազմաձև սեփականության զարգացման համար սահմանադրական պաշտպանության գործուն համակարգի ձևավորումն է: Անհրաժեշտ է իրավականորեն հստակ և ռացիոնալորեն ամրագրել սեփականության անձեռնմխելիությունը, նրա տիրապետման ու տնօրինման, ազատ տնօրինման իրավունքները, սահմանել օգտագործման շրջանակները: Դրանով իսկ, մասնավոր սեփականության հետևողականորեն իրագործված համակարգը, կանխելով նրա նկատմամբ իշխանությունների և առանձին մարդկանց ոտնձգությունները, կդառնա տնտեսական ակտիվության ամենազոր լծակ ու շարժիչ, և ի վերջո, կանդրադառնա հասարակության ընդհանուր բարեկեցության վրա: Միաժամանակ, մասնավոր և պետական սեփականության հստակ սահմանազատումը պայմաններ կստեղծի սեփականության անձեռնմխելիության գաղափարի ամրապնդման համար: Դրանով կհաղթահարվի հասարակության մեջ արմատավորված ցանկացած սեփականություն չհարգելու հոգեբանությունը:

Պետական սեփականության արդյունավետ օգտագործման առաջնահերթ փուլը պետք է դառնա մասնավորեցման նպատակներից մեկը, որի հետագա ծավալման համար չափանիշ պետք է համարվի տնտեսական արդյունավետությունը: Պետական ունեցվածքի 20 տոկոսի անհատույց սեփականաշնորհման ամբողջական ձևերով իրականացվող գործընթացը ընդունելով որպես իրողություն, անհրաժեշտ է ստեղծել իրավատնտեսական գործուն պայմաններ արտադրական արդյունավետ կարողությունների լծարային փու-

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Կուսակցական

ճառը կանխելու եւ դրանց շահագործումը դատապարտելու համար:

Տնտեսական միջավայրի առողջացմանը մեծապես կօժանդակի հաշվապահ պայմանագրերի կատարման պետական երաշխավորման համակարգի ներդրումը, որը ենթադրում է ֆրեական համակարգի համապատասխանեցումը շուկայական մեխանիզմների գործունեության տրամաբանությանը: Ինքնին այդ համակարգը, չկանխելով սնանկացումները, նվազագույնի կհասցնի տնտեսական սուբյեկտների (այդ թվում եւ ավանդատուների) անհույս կորուստը, այնքանով որ պայմանավորվածությունների իրագործումը ամրագրված կլինի օրենքով եւ կվերահսկվի պետության կողմից:

Առաջնահերթ խնդիր է նաեւ ազգային շուկայի ձեւավորմանը աջակցող հակամենաշնորհային քաղաքականության իրագործումը: Նախ եւ առաջ, դա մրցակցային շուկաների ձեւավորմանը ուղղված նպատակային քաղաքականությունն է, որի անբաժան մասն արտաքին տնտեսական կապերի լայն ազատականացումն է: ՀՀ-ում առաջիկա ժամանակահատվածի համար էական է մնում բնական մենաշնորհային ճյուղերի (տրանսպորտ, կապ, էներգետիկայի արտադրություն եւ մատակարարում) ծառայությունների պետական ստանդարտացումը եւ գների կարգավորումը:

Սպառողի իրավունքների օրենսդրական երաշխավորումը իր ներքին [illegible] ձեւախեղված շուկայի կարգավորումը: Արտադրանքի եւ ծառայությունների հայտարարված որակական հատկանիշների իրական լինելու ողջ պատասխանատվությունը պետք է դրվի անմիջական վաճառողի (մատակարարողի) վրա: Արդյունքում կձեւավորվի փոխադարձ վերահսկողության յուրահատուկ եւ մեծ արդյունավետությամբ գործող մի համակարգ, որում պետական իշխանության դերը կլինի պայմանագրերի կատարման հսկողությունը:

Հատուկ հսկողության համակարգ պետք է մշակվի սննդի ապրանքների խոցման գործում, սննդամթերքի ապրանքատեսակները պարտադիր կերպով սպառողին պետք է ներկայացնեն բաղադրիչների, պատրաստման ժամկետների, պարունակվող այլ նյութերի մասին:

Արմատական բարեկարգման կարիք ունի նաեւ եկամուտների ստացման պետական քաղաքականությունը: Տնտեսավարման նոր սկզբունքներով պայմանավորված բնակչության անձնական եկամուտների տարբերակման խորացումը պետք է անպատճառ ուղեկցվի բնակչության բոլոր խմբերի իրական եկամուտների բացարձակ աճով: Դրա իրագործումը պահանջում է աշխատանքի վարձատրության քաղաքականության արմատական բարեփոխում եւ աշխատավարձի այնպիսի մակարդակի պետական երաշխավորում, որ մի կողմից ապահովի առնվազն կենսանվազագույնը, իսկ մյուս կողմից դառնա աշխատանքային ակտիվության հիմնական շարժառիթը: Նշված խնդրի լուծումը պետք է ուղղվի նաեւ սոցիալական պաշտպանության համակարգը, այն առումով, որ շեղվի բնակչության իրական եկամուտների ձեւախեղված կառուցվածքը, որում նպաստները 2 անգամ գերազանցում են աշխատանքի դիմաց ստացված վճարները: Նպաստներ անաշխատունակ կարիքավորներին եւ աշխատավարձ աշխատողներին. սա է եկամուտների քաղաքականության սկզբունքը:

ՀՌԱԿ-ը գտնում է, որ կառուցվածքային փոփոխությունների արդյունավետ ընթացքը ռեսուրսների շուկայի անկատարության պայմաններում, պետք է ապահովվի ձեռնարկությունների համար տնտեսավարման հավասար հնարավորությունների ստեղծմամբ: Դրան պետք է ծառայեն հակաբյուջետային քաղաքականությունը եւ վարկավորման հաստատությունները: Մանր եւ միջին ձեռնարկատիրության զարգացման համար պետք է իրագործվի պետական օժանդակության հստակ քաղաքականություն: Տնտեսության այս հատվածում հիմնադրվող նոր ձեռնարկությունները սկզբնական փուլում պետք է ազատվեն հարկերից (շահութահարկից), այնուհետեւ նրանց նկատմամբ պետք է կիրառվեն զեղչված դրույքներ, կախված նոր աշխատատեղերի ստեղծման հանգամանքից: Կենտրոնական բանկը հատուկ առեւտրային բանկի միջոցով ցածր տոկոսադրույքներով նպատակային վարկեր պետք է տրամադրի մանր եւ միջին ձեռնարկություններին:

Հանրապետությունում առաջնային ձեւով պետք է իրականացվի զբաղվածության ապահովմանը եւ տնտեսական ակտիվության աշխուժացմանը ուղղված ակտիվ փողային քաղաքականությունը առաջին հերթին հարկերի եւ վարկային տոկոսադրույքների իջեցման միջոցով: Արտերկրյա փոխառու միջոցների եւ նվիրատվությունների օգտագործումը պետք է իրագործվի մասնագիտական հսկողության եւ հրապարակայնության պայմաններում, որ դրանց արդյունավետ օգտագործման երաշխիքն է:

Մարդու բարեկեցությունը ապահովող ազատական տնտեսության տանող ճանապարհը ներկայումս պահանջում է պետական ուժեղ ներգործություն եւ վերահսկողություն: Սա է ժամանակի պահանջը:

Սոցիալական քաղաքականության հիմնական խնդիրները

ՀՌԱԿ-ի, որպես քաղաքական կազմակերպության, գործունեության հիմնական նպատակը եւ շարժառիթները ազգն է, հայ ժողովրդի ազգային շահերը, որոնք սակայն անբաժանելի են այդ հավաքական շահերի կրողի՝ անհատի խնդիրներից: Հետեւաբար ցանկացած քաղաքական գործունեության ժողովրդավարական կարգերի եւ օրենքի գերակայության հաստատման, պետական շինարարության, տնտեսական բարեփոխումների ուղղությամբ, որպես նպատակ պետք է ունենա անհատի, քաղաքացու, նրա կյանքի ու գործունեության պայմանները:

Հանդես գալով մասնավոր սեփականության եւ ազատ ձեռնարկչական գործունեության իրավունքի պաշտպանության դիրքերից, ՀՌԱԿ-ը միաժամանակ, հաշվի առնելով, որ տնտեսական ազատականության, շուկայական բարեփոխումների գործընթացները կապված են սոցիալական ցնցումների եւ սոցիալական բեւեռացման հետ, հանդես է գալիս որպես սոցիալական արդարության հաստատման եւ սոցիալական պաշտպանվածության ապահովման ջատագով:

ՀՌԱԿ-ը արձանագրում է, որ անցման շրջանի քաղաքական եւ տնտեսական բարեփոխումների ուղեկցող կյանքի ծանրությունը եւ զրկանքների ողջ բեռը ընկել է բնակչության ուսերին: Նրա բարեկեցությունը ապահովող իրական եկամուտները նվազել են 10 անգամ: Գործադիր իշխանությունը փաստորեն հրաժարվել է իր քաղաքացիների կենսանվազագույնը երաշխավորելուց, ինչը ցանկացած կառավարության պարտականությունն է:

Ներկա քաղաքականության պայմաններում, բնակչության հետագա գոյատեւումը անհնարին է դարձել առանց արտերկրյա զանազան ենթարկումների՝ վարկերի եւ հումանիտար օգնության: Երբեմնի արտադրական եւ գիտական հզոր ներուժ ունեցող Հայաստանը հայտնվել է պարտատերի վիճակում: ՀՀ արտաքին պարտքը, որի մեծությունը 1991 թ. ընդամենը 10 մլն. դոլար էր, 1994 թ. վերջին հասել է արդեն 340 մլն. դոլարի: Ընդ որում, փոխառու միջոցների շուրջ 60 տոկոսը անմիջականորեն օգտագործվել է սպառման նպատակով: Բնակչության նյութական ծայրահեղ անապահովվածության պայմաններում, սոցիալական ծրագրերի կրճատման քաղաքականությունը է՛լ ավելի է մեծացնում բնակչության տառապանքները: Մինչեւ այժմ գերազանցապես պետական մենաշնորհ հանդիսացող դպրոցական եւ առողջապահական համակարգերը հասել են ճգնաժամային վիճակի: Բնակչությանը պարտադրվում է դրանց ծառայությունների վճարովիության սկզբունքը ընդ որում այնպիսի պայմաններում, երբ քաղաքացու ստացած եկամուտները անհամեմատ ավելի ցածր են, քան նրա վերարտադրության համար մատուցված ամենաանհրաժեշտ ծառայությունների դիմաց պահանջվող վճարը:

Բնակչության եկամուտների եւ հաշվապահ աշխատավարձի նկատմամբ կոշտ քաղաքականության հետեւանքով աշխատանքի դիմաց ստացված եկամուտները 3/4-ի փոխարեն կազմում են ազգային եկամտի 1/3 մասը, որը շատ ավելի ցածր է, քան նույնիսկ խորհրդային շրջանում:

Նշված սոցիալական ցնցումները եւ բեւեռացումը մեղմելու եւ առաջ կանխելու նպատակով ՀՌԱԿ-ը կիրագործի չափավոր եւ հավասարակշռված քաղաքականություն նկատի ունենալով.

ա. օրենսդրական գործունեությամբ ապահովել քաղաքացու իրավական եւ սոցիալական պաշտպանվածության համապատասխան դաշտ,

բ. համապատասխան հասարակական նախաձեռնությունների միջոցով դրականորեն ներազդել գործադիր մարմինների վրա, սոցիալական խնդիրների լուծման բնագավառում,

գ. արհեստակցական եւ քաղաքացիական այլ միությունների հետ համագործակցելու միջոցով վերահսկողություն սահմանել սոցիալական արդարության եւ պաշտպանվածության ապահովմանն ուղղված գործունեության վրա,

դ. իշխանության ղեկը ստանձնելու դեպքում, վերոհիշյալ դիրքորոշումները դարձնել պետական քաղաքականության բաղկացուցիչ մաս:

Ինչ վերաբերում է սոցիալական քաղաքականության բնագավառում ՀՌԱԿ-ի հիմնական սկզբունքներից եւ մոտեցումներից բխող խնդիրներին, ապա առաջին հերթին ուշադրության կենտրոնում կլինի աշխատանքի բնագավառը: Այս բնագավառը դիտելով որպես հասարակական հիմնախնդիրների լուծման հիմք, կուսակցությունը անհրաժեշտ է համարում օրենսդրական եւ գործադիր գործունեությունը ուղղել հետեւյալ հիմնական ուղղություններով.

– օրենսդրորեն սահմանել աշխատանքից ազատելու կարգը եւ հետեւանքները,

– երաշխավորել աշխատողների իրավական պաշտպանվածությունը իշխանավորների եւ սեփականատերերի կամայականություններից,

– երաշխավորել սպառողական եւ կանոնավոր աշխատանքի եւ վարձատրության չափի հավասար իրավունքը,

– սահմանել կենսապահովման նվազագույն զամբյուղի եւ դրան համապատասխան աշխատավարձի նվազագույն բավարար չափի,

– ստեղծել պետական գործուն համակարգ եւ մեխանիզմներ, որոնք կօգնեն քաղաքացուն գտնել իր կարողություններին համապատասխան աշխատանք կամ պահպանելով կապահովեն նրա գոյությունը մինչեւ աշխատանք գտնելը:

Հաջորդ խնդիրը քաղաքացու սոցիալական պաշտպանվածության պետական մեխանիզմների կատարելագործումը եւ արդյունավետության բարձրացմանը ուղղված գործունեությունն է: ՀՌԱԿ-ը գտնում է, որ քաղաքացու ապահովագրությունը գործազրկության, հիվանդության, դժբախտ պատահարի, ծերության եւ մահվան դեպքում պետք է իրագործվի պետական մակարդակով: Միեւնույն ժամանակ, ցանկացած նախաձեռնություն այս բնագավառում, մասնավոր կամ հասարակական կազմակերպությունների կողմից, պետք է արժանանա պետության ամենայն աջակցությանը եւ ապահոված լինի համապատասխան իրավական դաշտով: Պետությունը պետք է ապահովի ցանկացած պետական միջոցառման (քաղաքական եւ տնտեսական բնագավառներում) հնարավոր սոցիալական հետեւանքների կանխատեսման, մեղմացման կամ կանխման հստակ ծրագրի իրականացում, որն ինքնին կարժանանա կուսակցության աջակցությանը եւ գործուն մասնակցությանը:

Ազգի գոյատեւման, ինքնահաստատման եւ առողջ հասարակություն ձեւավորելու հանձնառու համարելով հայ ընտանիքը եւ նրա առողջ կազմությունը, ՀՌԱԿ-ը գտնում է, որ հայ ընտանիքի սոցիալական խնդիրը պետք է առնել պետական հովանավորչության տակ: Օրենսդիր եւ գործադիր մարմինների միջոցով, ինչպես նաեւ համագործակցելով համապատասխան հասարակական կազմակերպությունների հետ, կուսակցությունը ձգտելու է իրականացնել իր քաղաքականությունը այս բնագավառում առավել կարեւոր համարելով.

– աշխատող մայրերին տրվող արտոնությունների համակարգի բարելավումը,

– մայրության եւ բազմազավակության խթանումը համապատասխան տնտեսական եւ ֆինանսավարկային քաղաքականության միջոցով,

– երեխաների պաշտպանվածության եւ խնամքի հետ կապված լրացուցիչ եւ հավասար իրավունքների տրամադրումը երկու ծնողներին:

Առանձին ուշադրության են պահանջում մշակույթի, գիտության եւ կրթության բնագավառներում պետական հովանավորչությունն իրականացնելու խնդիրները:

ՀՌԱԿ-ը գտնում է, որ անհրաժեշտ է շտապ վերականգնել եւ բարեփոխել հանրային պետական միջնակարգ եւ պարտադիր, անվճար ուսուցումը, ձեւավորել նոր հանրապետության պահանջմունքներին եւ ժամանակակից քաղաքակրթության մակարդակին համապատասխանող բարձրագույն կրթության համակարգ: Պետական հատուկ հովանավորչության տակ վերցնել տաղանդավոր, բայց կարիքավոր սովորողներին, գիտական եւ ստեղծագործական մտավորականության սկսնակ կարող ուժերին:

Սոցիալական դաշտը եւ սոցիալական քաղաքականությունը, հասարակության ներկա բարոյահոգեբանական մթնոլորտի պայմաններում, այն հիմնական փորձաքարերն են, որոնք մեծապես ազդելու են հասարակական լայն շերտերի քաղաքական կողմնորոշումների վրա (առավել քան գաղափարախոսությունն ու քաղաքականությունը) թե առաջիկա ընտրություններում, թե պետական շինարարության հաջորդ շրջաններին: Եւ պետությունը, եւ իշխանության ձգտող ցանկացած քաղաքական կազմակերպություն պետք է մշտապես հետեւի սոցիալական ոլորտի հարափոփոխ գործընթացներին, հստակ պատկերացում ունենա հասարակությունում ընթացող շերտավորման, բեւեռացման գործընթացների, համապատասխանորեն փոփոխվող սոցիալական պահանջմունքների եւ խնդիրների վերաբերյալ:

Այս առումով, ՀՌԱԿ-ը գտնում է, որ հանրապետությունում պետք է իրականացվի հասարակական կարծիքի մշտական ուսումնասիրման գործածությամբ «հետադարձ կապի» մեխանիզմը ազգաբնակչության եւ կուսակցությունների, ազգաբնակչության եւ պետության միջեւ: Այդ գործառույթի լավագույն իրականացումը պետք է ակնկալել «4-րդ իշխանությունից», որի ձեւավորումը եւ զարգացումը, չնայած նրա անկախ բնույթին, մեծապես կախված կլինի իշխանությունների վերաբերմունքից: ՀՌԱԿ-ը մտադրված է [illegible] սոցիալական գործընթացներին եւ համապատասխան հասարակական արձագանքներին, իր սոցիալական քաղաքականությունը ճշգրտելու, կենսական խնդիրները հաշվի առնելու, իր գործունեությունը առավել արդյունավետ եւ նպատակաուղղված դարձնելու համար:

Այսպիսի քաղաքական ծրագրով է գնում ՀՌԱԿ-ը դեպի ՀՀ Ազգային ժողովի ընտրությունները եւ գտնում, որ հանրապետության կյանքի բոլոր ոլորտների արմատական բարեփոխման ցանկացած քաղաքական ծրագրի իրագործման կարեւորագույն նախադրյալներն են քաղաքական կայունությունն ու քաղաքական բազմակարծության մթնոլորտը: Ուստի հանդուրժելի չէ, երբ պետական իշխանությունը սեփականաշնորհվում է առանձին պաշտոնյաների եւ նրանց շրջապատող քաղաքական խմբավորումների հետ, իսկ ընդդիմությանը «անհաշտ», թե «կառուցողական», վերագրվում է հակապետական կամ հակազգային վարքագիծ: Միեւնույն ժամանակ, անընդունելի է նաեւ իշխանությունների [illegible] կամ հանուն միայն քաղաքական իշխանության պայքարի: Կուսակցությունները ու քաղաքական կազմակերպությունները հասարակության քաղաքական կառուցվածքի բաղադրիչներն են, իսկ ներկայացված տարբեր մակարդակի օրենսդիր մարմիններում նաեւ պետական կառույցի բաղկացուցիչներն են: Այս իրողության մերժումը հանգեցնում է միայն հասարակական քաղաքական կյանքի բեւեռացման: Ելնելով սրանից, ՀՌԱԿ-ը կողմնորոշվում է քաղաքական կյանքի «կենտրոն»-ում գտնվելու միտումով իր գործունեությունը վարելով չափավորության եւ հանդուրժողականության սկզբունքներով: Հասարակական քաղաքական կազմակերպությունների հետ հարաբերություններում, կուսակցությունը ղեկավարվել եւ այսուհետեւ էլ կղեկավարվի հանդուրժողականության, հավասարության, իսկ գաղափարական ընդհանրությունների դեպքում համագործակցության, համազգային խնդիրների լուծման մեջ միասնաբար գործելու սկզբունքներով:

Կուսակցության գործուն քաղաքականությամբ իշխանության բարձրագույն մարմինների գործունեության վրա ներազդելու, հնարավորության դեպքում իշխանության ղեկը ստանձնելու նպատակը պայմանավորում է ՀՌԱԿ-ի անմիջական խնդիրը առաջիկա ընտրություններում, այն է՝ լայն ներկայացուցչություն ապահովել Հանրապետության Ազգային ժողովում եւ, հետագայում, տեղական մարմիններում:

Քաղաքական պլատֆորմի մարդկայնացման միտումները բխում են մեր ժողովրդի դաժան կենսապայմանների գիտակցությամբ, եւ ՀՌԱԿ-ը անհրաժեշտ է համարում շեշտել, որ այդ պլատֆորմը մտադիր է իրագործել բացառապես հենվելով ժողովրդի կամքի եւ նրա շահերի գերակայության վրա:

«Ժողովրդից, ժողովրդով, ժողովրդի համար». այս կարգախոսն է դավանել Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը 1921-ից ի վեր եւ այս կարգախոսով է այսօր գնում դեպի Հայաստանի Ազգային ժողովի ընտրությունները Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը, քաղաքական նախընտրական [illegible] կազմելով իր միակ [illegible] հույսի եւ իմաստուն գործընկերոջ՝ ժողովրդի հետ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

«Շինդլերի ցուցակը» ֆիլմի սցենարիստ Սթիվըն Զայլյանը կանդրադառնա՞ Հայոց եղեռնին

Անցյալ կիրակի՝ մայիսի 14-ին, Կենտրոնական հեռուստատեսությամբ ցուցադրվեց ամերիկացի կինոբեմադրիչ Սթիվըն Սփիլբերգի 1994-ին 7 Օսկար շահած «Շինդլերի ցուցակը» ֆիլմը։ Անցյալ տարի «Ազգ»-ն անդրադառնալով այս ֆիլմին նշել է, որ Օսկարներից մեկը շահել է ֆիլմի հայազգի սցենարիստ Սթիվըն Զայլյանը։ Ֆիլմը դիտածների համար, կարծում ենք, հետաքրքիր կլինի մի փոքր ավելի մոտիկից ծանոթանալ Զայլյանին։ Ստորև նրա մասին արտատպում Արծվի Բախչինյանի հոդվածը՝ տեղեկացնելով, որ «Շինդլերի ցուցակը» ֆիլմում ընդգրկված են նաև 3 հայեր՝ դերասանուհի Մագդալենա Դանդուրյանը, ֆիլմի գլխավոր հուշարարի օգնական Արմեն Ծաթուրյանը և հատուկ էֆեկտների 3 հիմնական աշխատակիցներից մեկը՝ Մարիջան Կարապետյանը (Կարապետյան)։

Ամերիկացի կինոբեմադրիչ Սթիվըն Սփիլբերգն իր հրեական ծագման գիտակցությունն առաջին անգամ խորապես ապրեց 1982-ին՝ ընթերցելով «Շինդլերի ցուցակը» փաստագրական գիրքը (Թոմաս Քինիլի)։ «Դա ամենաանհավանական պատմությունն էր, որ կարող էի պատկերացնել, խոստովանել է բեմադրիչը։ Դժվար էր դրան հավատալ։ Այն ժամանակ ուզում էի բաժանվել կյանքից, փախչել և կինոյում ստեղծում էի իմ սեփական աշխարհները։ Ես մանկուց տանում էի իմ հորինումների ստեղծմանը, որոնցից են «Սատանի քաղաքակրթությունը» (1977), «Աստղային խառնուրդներ» (1977), «Գողտանիից ճերմակ» (1980) և այլն։ Այնուհետև գրել է «Ծայլոն», «Չնևանդղը», «Արջ Ջեկը» կինոֆիլմերի սցենարները։ Առաջին անգամ Օսկարի թեկնածու է եղել 1991-ին՝ Փենի Մարշալի «Արթնացումներ» գեղարվեստական ֆիլմի սցենարի համար։ 1993-ը Զայլյանի կյանքում նշանավորվեց նաև իր ռեժիսորական դեբյուտով՝ նկարահանեց «Բոբի Ֆիշերի որոնումը» ժապավենը։ Իսկ Օսկարի հանձնման արարողության ժամանակ նա

Ես չեմ ուզում հարցն այդպես տալ, սակայն կուզեի իմանալ, թե դուք ծանո՞թ եք արդյոք հայկական թեմայով որևէ աշխատության և զգո՞ւմ եք արդյոք, որ դա նույնպես կարելի է էկրան տեղափոխել»։

Զայլյանը պատասխանել է. «Կարծում եմ կարելի է, և պետք է անել։ «Շինդլերում» ես նախևառաջ գիտակցաբար էի ուզում մոտենալ, առանց սենտիմենտալության, գրել որպես փաստագրություն և միաժամանակ անել հետաքրքիր, գրավիչ պատմություն։ Մի բան է հոլոքոստի մասին պատմելը, մեկ այլ բան՝ հայոց

աշխարհը, ինչպիսիք են «Ծնոտներ» և «Ինդիանա Ջոնսը»։ «Շինդլերի ցուցակի» համար ես դեռ չափազանց խակ էի»։

Տասնամյակ անց՝ 1993-ին, Սփիլբերգը վերջապես հասունացավ այդ թեմայի համար և կյանքի կոչեց իր լավագույն կինոներկը՝ «Շինդլերի ցուցակը»։ Այդ գործում նրան մեծապես օգնեց ամերիկահայ սցենարիստ Սթիվըն Զայլյանը (ծնվել է 1953-ին)։ Նացիստական համակենտրոնացման ճամբարներից ավելի քան 1100 հրեաների ազատած գերմանացի արդյունաբերող Օսկար Շինդլերի վսեմանի ֆոնին ներկայացվում է հրեական ցեղասպանության ամբողջ պատմությունը։ Այս լայնակտավ, խոր որ հոգեցունց ստեղծագործությունն իրավամբ համարվում է վերջին երկու տարվա համաշխարհային կինոյի կարևորագույն իրադարձություններից մեկը։ Այն արժանացավ Ամերիկյան ակադեմիայի բարձրագույն 7 Օսկար մրցանակների, որոնցից մեկն էլ բաժին հասավ Սթիվըն Զայլյանին...

Այս էլ ուրիշ անգամ ամերիկահայը ոգևորում է հրեական եղեռնը. հիշենք նկարիչ Մարկոս Գրիգորյանի հայտնի (հրեաների ողջակիզմամբ) պատկերը «Օսվենցիմի դարպասներ» մեծ դրանով, հիշենք, որ Վաշինգտոնի Ողջակիզման թանգարանի տնօրենն է եղել Սեր Մոմջյանը, հիշենք Ռուբինա Փիրումյանի և այլոց աշխատությունները երկու ազգերի նմանատիպ կատարված ցեղասպանության վերաբերյալ։ Իսկ այժմ էլ սցենարիստ Զայլյանը... Նա անծանոթ անուն չէ տասնամյակի ատարեկում։ Ուսանել է Սան Ֆրանցիսկոյի համալսարանում։ 70-ականների կեսերին մուտք է գործել Հոլիվուդ։ Որպես խմբագիր մասնակցել է այնպիսի ֆիլմերի

համեստորեն շնորհակալություն է հայտնել և երախտագիտության խոսքեր ասել հանգուցյալ հոր հասցեին՝ պարկեշտության մասին իր ունեցած

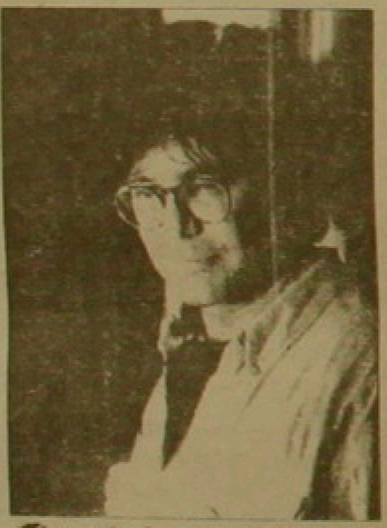

Սիրողական պատկերացման համար, հիշել նաև հրեաների եղեռնի զոհերին...

Ամերիկահայ զարգացողը միանշանակ չի ընդունել այս խոստումը։ Մամուլում արտահայտելով իր նկատառումները՝ Էդգար Աբրահամյանը նշել է, որ ինքը հպարտ է Զայլյանով և կցանկանար դիտել նրա հայաստանյան ֆիլմը։ Մեկ այլ հայտնի Արմինե Քոմոշխըջյանը գրել է, որ ինքն անհամբեր էր զգում Օսկարի հանձնման արարողությունը դիտելիս և որ շատ կուզեր Զայլյանից լսել հիշատակություն հայոց ցեղասպանության մասին։ «Ասպարեզ» օրաթերթի անգլերեն բաժնի խմբագիր Արա Խաչատրյանը Զայլյանի հետ ունեցած հարցազրույցում ասել է. «Այժմ շատերն են մեր համայնքում հարց տալիս՝ նա մի բան կանի՞ հայկական թեմայով։

եղեռնի, այդ բոլոր շատ լավ է, միայն թե պետք է պատկերացնել, թե ինչ ուղիով ես իրագործելու այն։ Կարևոր պատմության մեջ հետաքրքիր մի խորություն գտնելն է, ինչպես «Շինդլեր»-ում։ Դա մի պատմություն է այն մասին, թե ինչ կատարվեց հրեաների հետ Լեհաստանում, բայց պատմված բոլորովին այլ տեսանկյունից՝ գերմանացի գործարարի պատմությամբ։ Նույն մոտեցմամբ, կարծում եմ, կարելի է վարվել նաև հայոց եղեռնի հարցում՝ գտնել այդ պատմությունն անելու համար ուղին, որին ես դեռևս ծանոթ չեմ»։

«Իսկ կարո՞ղ եք որևէ տեղեկություն հաղորդել ձեր հայ նախնիների մասին» հարցին նա պատասխանել է. «Գիտեք, ես չեմ կարող շատ հեռուն գնալ, քանի որ դեռևս չգիտեմ։ Մեծ հայրս մահացել է, երբ ես շատ փոքր եմ եղել, իսկ տատս մահացել է մոտ 14 տարի առաջ։ Ծնվել եմ Ֆրեզնոյում, որտեղ, ինչպես գիտեք, շատ հայեր են ապրում։ Հայրս էլ է ծնվել Ֆրեզնոյում։ Նրա հայրն այստեղ է եկել մոտավորապես 1910 թվականին, իսկ թե կոնկրետ որտեղից՝ չգիտեմ։ Ողբերգություն է, որ իմ անձնական կյանքի մի մասը վաղուց կորսված է։ Սակայն ես երկրորդ սերնդի կալիֆոռնիացի եմ» (տես «Ասպարեզ» օրաթերթ, 1994, մարտի 19, անգլերեն)։

Ինչպես երևաց հարցազրույցից, Զայլյանը բավական հեռացած է իր նախնիների արմատներից։ Սակայն հրեական ցեղասպանությունն այդպիսի խորությամբ ըմբռնած և վերարտադրած արվեստագետի մեջ անկարելի է, որ մի օր չարթնանա իր հայկական ինքնությունը, ինչի շնորհիվ գուցե վերջապես կինոէկրանին կատարելապես կպատկերվի նաև մեր պատմության այդ դառը դարը...

Խորհրդային կինոնկարին առաջին «Օսկարը» շնորհվեց 1943-ին

Խոսքը ռեժիսոր Մարկ Դոնսկոյի հանրահայտ «Ծիածան» կինոնկարի մասին է, որը 1943-ին արժանացավ ամերիկյան կինոակադեմիայի հեղինակավոր մրցանակին։

Ընդհանրապես այս պատմությունը բավականին առեղծվածային է։ «Եր կարյա վարագույրների» օրոք, երբ խորհրդային որևէ կինոնկարի նույնիսկ արտասահմանյան մրցանակ էլ շնորհվեր, արդա հասկանալի պատճառներով այն չէր հասնի իր խոլակամ հանդիսատեսներին։

Պատերազմի տարիներին թեպետ ԽՍՀՄ-ը և ԱՄՆ-ը դաշնակիցներ էին, սակայն արտասահմանցիների հետ կապերի համար ճակատը չէին համարում։ «Օսկարի» մասին Դոնսկոյն իմացավ շատ տարիներ անց կինոիննինդրսերից։

Դեռ 1943-ին ԱՄՆ-ի նախագահ Ռուզվելտը Մ. Դոնսկոյին հղել էր մի հեռագիր. «Կիրակի օրը Սպիտակ տանը դիտեցինք խորհրդային Միությունից ստացված «Ծիածան» կինոնկարը։ Խնդրեցի թարգմանել, սակայն ամեն ինչ հասկացանք նաև առանց թարգմանության։ Կինոնկարը այստեղ կցուցադրվի՝ իր դասված վեհությամբ»։

Գիտե՞ք արդյոք Ստալինը այդ Օսկարի մասին, հայտնի չէ։ Օսկարը կամ չհասավ, կամ նախընտրեցին չնկատել (թեպետ Ստալինը հաճախ իր անձնական մասնակցությունն էր բերում հայրենական կինոստեղծագործությունների ճակատագրին։ Օրինակ, այդ նույն Դոնսկոյի «Գյուղական ուսուցչուհին» կինոնկարի անունը նա հինգ հնգը՝ առաջնորդը, մերժելով անվան նախնական տարբերակը՝ «Զգացմունքների դաստիարակում», պատճառաբանելով, թե Ֆլոբերն արդեն գրել է)։

Կինոնկարահանումների կենդանի վկան՝ Նինա Ալիսովան, որը «Ծիածան»-ում կատարում էր գլխավոր դերերից մեկը, վերհիշում է, որ ֆիլմը նկարահանվում էր Ալմա-Աթայում, ուր էվակուացվել էին խորհրդային կինոգործիչներից շատերը։

Շոգ Ալմա-Աթայի կենտրոնական մարզադաշտում բերվեցին արհեստական ձյան սարեր, քանի որ կինոնկարում գործողությունը տեղի էր ունենում ձմռանը, գերմանացիների զավթած ուկրաինական գյուղում։

Թե ինչպես ֆիլմը Միացյալ Նահանգներ ընկավ, Ալիսովան ոչինչ չգիտի։ Հետո պարզվեց, որ այն Ամերիկա էր հասցրել խորհրդային Միության օդաչու Իլյա Լազարևը՝ Մոսկվա-Վաշինգտոն հասուկ չվերթով։ Ո՞վ և ինչու՞ նրան տվեց այդպիսի հանձնարարություն, առեղծված է մնում։

ԵՐԵՎԱՆ

Բացվեց Սիդա Կոզմոյանի խեցեղենի ցուցահանդեսը

Երեկ Խնկո Ապոր գրադարանում բացվեց ծաղկաճարդար Սիդա Բաբայան-Կոզմոյանի անհատական ցուցահանդեսը։ Տիկին Սիդան Հայաստանում միակ պրոֆեսիոնալ կրթություն ունեցողն է՝ 1981-83-ին ուսանել է Բեյրութի ճապոնական Սոգեցու դպրոցում։ Ցուցահանդեսում ներկայացված է ճապոնական և եվրոպական ոճի 43 աշխատանք։ Սիդա Կոզմոյանի ցուցահանդեսի մասին ավելի մանրամասն մեր հաջորդ համարում։

Բարսեղ Թումանյանի ունկնդիրը երրորդ համերգն է ակնկալում

Ապրիլի 16-ին և մայիսի 21-ին երգիչը երկու համերգով հանդես եկավ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկի հետ

Կիրակի օրը Արամ Խաչատրյան մեծ համերգասրահի ունկնդիրը բացառիկ աշխույժով էր ընդգծվում։ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի մայիսի 21-ի մենակատարն էր Բարսեղ Թումանյանը, դիրիժորը՝ Մելիք Մավիսակալյանը։ Չնայած համերգը նախորդ ամիսի 16-ին տեղի ունեցածի «կրկնությունն էր», որի հանդիսասրահը նույնչափ լեփլեցուն է եղել, բայց ծանծրույթից հեռու ունկնդրի ծափերն ու բրավոները սիրով ակնկալում են ևս մեկ հանդիպում։ Ճիշտն ասած, զարմանալի կլիներ, որ համերգասրահը դատարկ աթոռներ ունենար, բայց առավել զարմանալի էր, որ համերգի տոմս ճարած երջանիկներից շատերն ուշացած, իրենց տեղերը ջերմեռանդությամբ փնտրելու մեջ մոռացան, որ ներկայացել են առաջին հերթին համերգը լսելու։ Համերգի ավարտին հայ ունկնդրի մասին հարցս ուղղեցի պրն. Թումանյանին. «Ես նկատեցի եռուզեռը, դրա համար էլ վերջում երգեցի առաջին երկու բաց թողած երգերը»։

Առաջնորդվելով բաստոնը սկսվում է հանդիսասրահից, չմոռանամ ասել, որ հրաշալի ծրագիր էր կազմված՝ Բարսեղ Թումանյանի հզոր ձայնը հնչեց Կորդիլյայի «Անընորհակալ սերը», Շարլ Շապլինի «Հավերժը», Ջորջ Գերշվինի «Սերն եկավ», Լեո Ռիդի և Բարրի Սեյսոնի «Վերջին վալսը», Սակկոյի «Այսպիսին է կյանքը», Ֆերիլլիի «Սերը մեծ է», Էլթոն Ջոնի երկու՝ «Ողբ առ երկինք», «Կրակել լուսինն» երգերը, Վեբերի «Հիշողությունը», Սենդի Դերուզի և Գանթեր Մենդի «Սիրո հզորությունը», Ագուստին Լարայի «Գրանադան», իսկ նվագախմբի կատարմամբ հնչեցին նաև Մելիք Մավիսակալյանի երկու ստեղծագործությունները՝ «Ծով» և «Արեգակի ցոլքերում»։

Արվեստագետին նման հարց տալն անհեթեթություն համարելով, սիրային երգացանկն այնուամենայնիվ ստիպեց.

- Դուք սիրահարվա՞ծ եք։

- Բնականաբար, բայց չգիտեմ՝ ում։

- Վերջին երգը Ֆրենսիս Լեյի «Միշտ միայնակ» էր ընտրված։ Կարելի՞ է դասել, թե մեծ սիրո մեջ (երգացանկում ներկա «Սերը մեծ է», «Սիրո հզորությունը») Բարսեղ Թումանյանն այնուամենայնիվ միշտ միայնակ է։

- Ինչո՞ւ չէ, կարելի է դասել։ Իսկ եթե միայնակ չլինեի, պատկերացնո՞ւմ եք, ինչ կլիներ։

Ա. Հ.

ԱՄՆ

Չեքեյանն ընտրվեց ՓԽԻՀԿ-ի ամերիկյան մասնաճյուղի նախագահ

Ֆրանսիական Սենատին կից գործող փորձագետ խորհրդատու իրավաբանների համաշխարհային կազմակերպության (ՓԽԻՀԿ) Ֆրանսիայում կայացած հերթական տարեկան ժողովի ընթացքում հայազգի Մայքլ Չեքեյանը միաձայն ընտրվել է այդ կազմակերպության Ամերիկայի մասնաճյուղի նախագահ և ՄԱԿ-ի ոչկառավարական կազմակերպության (ՄԱԿ-ՈԿԿ) պաշտոնական ներկայացուցիչ, հաղորդում է «Արմինըըն Միրըր Սփեկթեյթըր» շաբաթաթերթն իր ապրիլի 29-ի համարում։

Ելույթ ունենալով խորհրդի առջև, Չեքեյանն ընդգծել է ՓԽԻՀԿ-ի կարևորությունը հատկապես այժմ, երբ այն սերտորեն համագործակցում է ՄԱԿ-ի ՈԿԿ-ի հետ, նեցուկ կանգնելու նորաստեղծ դեմոկրատական երկրներին և պաշտպանելու անկախության ու ինքնուրույնության համար նրանց մղած պայքարը։ «Մինչ նստում ենք սառը պատերազմի ավարտը, շատ զգույշ պետք է լինենք չխափանող չանելու այն ուժերին, որոնք պայքարում են ազատության, խաղաղության և ինքնահաստատման դեմ, ասել է նա, ավելացնելով, մենք պետք է առիթը բաց չթողնենք այժմ վերջնականապես արմատախիլ անելու այդ ուժերը և ակտիվ մասնակիցները դառնալու այն բանի, որ 21-րդ դար մուտք գործենք խաղաղության և փոխադարձ հարգանքի հիման վրա»։

Ավելացնենք, որ Մայքլ Չեքեյանը Պիտսբուրգում (ԱՄՆ) տեղավորված Գրերի բաշխման միջազգային ասոցիացիայի (ԳԲՄԱ) գործադիր մարմնի դեկավարն է։

Հ. Օ.

ԱՐՄԻՆԴ
կենտրոնը
հրավիրում է
ՉԱՐՏԵՐԱՅԻՆ ՈՒՂԻՂ ՉՎԵՐԹԻ
ԵՐԵՎԱՆ - ՍԻՆԳԱՊՈՒՐ - ԵՐԵՎԱՆ
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ» ավիաընկերության ИЛ-86 ինքնաթիռով
7-ՕՐՅԱ ԳՐԱՎԻՏ ՉԵՌՆԱՐԿՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
- ՑԱԾՐ ԳՆԵՐ
- ԲԱՐՁՐՈՐԱԿ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ
- ԱՐՔԱՅԱՎԱՅԵԼ ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ (ROYAL ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ)
- ԲԵՌՆԵՐԻ ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒՄ
- ՑԱՆԿԱՑՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ՝ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԸՍՏ ԿԱՏԱԼՈԳՆԵՐԻ [illegible]
[illegible] «ԱՐՄԻՆԴ»-Ի ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿՈՒՄ
Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐԻ
Մենք կարող ենք ՍԻՆԳԱՊՈՒՐ և ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ տեղափոխել մինչև 20 տ բեռ ամենացածր գներով
Կքննարկենք ցանկացած կոմերցիոն առաջարկ կապված ՍԻՆԳԱՊՈՒՐԻ և ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ հետ
ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԸ ՄԻՆՉԵՎ ՄԱՅԻՍԻ 30-Ը
ԹՌԻՉՔԸ ԿԿԱՅԱՆԱ ՀՈՒՆԻՍԻ 20-ԻՆ ՈՉ ՈՒՇ
ՈՒՂԵԳՐԻ ԱՐԺԵՔԸ՝ 1250$։
«Էրեբունի» հյուրանոց, I մասնաշենք, 301-307 ս.
Հեռ. 52-75-65, 56-13-92, 56-05-79
ARINA

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

Էլինա Դանիելյանը մոտ է նպատակին

ԶԱՐԵՀ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
Անկարա
Հատուկ «Ազգի» համար

Թուրքիայի մայրաքաղաքում ավարտվում են շախմատի աշխարհի կանանց եւ տղամարդկանց առաջնությունների եվրոպական 5-րդ զոնալ փուլային մրցաշարերը: Երկուսում էլ մնացել են երեքական տուր: Տղամարդկանց մրցաշարում 6 տուրից հետո Հայաստանից լավագույն արդյունքն ունեն գրոսմայստերներ Սմբատ Լպուտյանը, Արտաշես Մինասյանը, Աշոտ Անաստասյանը, որոնք վաստակել են 3,5-ական միավոր եւ կիսում են 5-11-րդ տեղերը: Ինչպես հայտնի է, տղամարդկանց մրցաշարում միայն առաջին երեք տեղեր գրաված շախմատիստներն են միջզոնային մրցաշարի ուղեգիր ձեռք բերելու: Եվ այդ բաղձալի եռյակ մտնելու համար մնացած երեք տուրերում մեր հուսալի եռյակին անհրաժեշտ է վաստակել 2,5-ական միավոր: Հայաստանի մյուս մասնակիցներից Արսեն Եղիազարյանը ու Վիգեն Միրումյանը վաստակել են 3-ական միավոր:

Տղամարդկանց մրցաշարում առաջատարներն են Գեորգաձեն (Վրաստան) եւ Կոտրոնյասը (Հունաստան): Նրանք վաստակել են 4,5-ական միավոր:

Կանանց մրցաշարում հաջող է հանդես գալիս աշխարհի աղջիկների եռակի չեմպիոնուհի, միջազգային գրոսմայստեր Էլինա Դանիելյանը, որը 6 հնարավորից վաստակել է 4 միավոր եւ առայժմ բաժանում է 3-8 տեղերը: Հիշեցնենք, որ կանանց մրցաշարում միջզոնայինի ուղեգիր են ձեռք բերելու առաջին 7 տեղ գրաված շախմատիստուհիները: Այնպես որ, Էլինա Դանիելյանը իրական հնարավորություններ ունի դուրս գալու հաջորդ փուլ եւ շարունակելու պայքարը աշխարհի չեմպիոնուհու թագի համար: Մնացած երեք տուրերում նրան հավանաբար անհրաժեշտ կլինի վաստակել ընդամենը 1,5 միավոր: Հայաստանի բազմակի չեմպիոնուհի Լյուդմիլա Ասլանյանը վաստակել է 3,5 միավոր: Նա էլ հնարավորություններ է պահպանում հաջորդ փուլ դուրս գալու: Դրա համար անհրաժեշտ կլինի վաստակել առնվազն 2 միավոր: Հայաստանի 3-րդ ներկայացուցիչը Արուսյակ Գրիգորյանը վաստակել է 2,5 միավոր: Կանանց մրցաշարում առաջատարն է Վրաստանի ներկայացուցիչ Էլվերաձեն, որը 6 հնարավորից վաստակել է 5 միավոր:

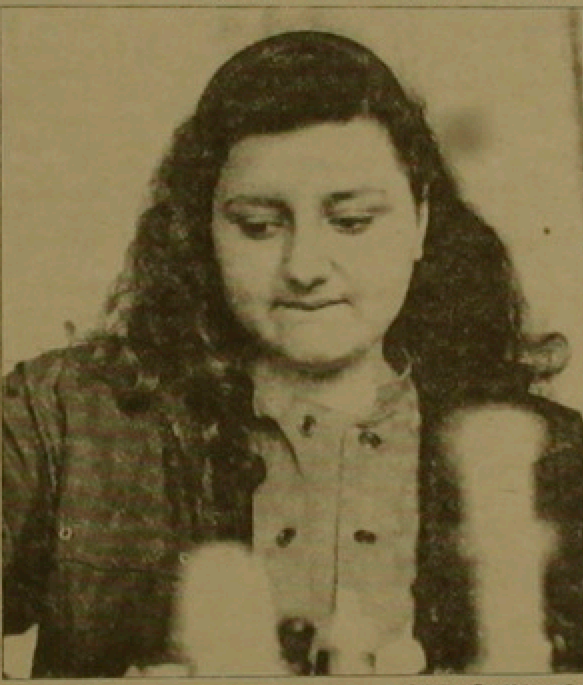

Էլինա Դանիելյանը

ՖՈՒՏԲՈԼ

Եվրոպական երկրների ազգային առաջնություններում

«Յուվենտուսը»՝ Իտալիայի չեմպիոն

Իտալիայի առաջնության ավարտից երկու տուր առաջ «Յուվենտուս» թիմն անհասանելի դարձավ մրցակիցների համար եւ 23-րդ անգամ նվաճեց չեմպիոնի կոչումը: Ուշագրավ է, որ «Յուվենտուսը» ներքական տուրում հյուրընկալել էր «Պարմային», որի հետ վերջերս եզրափակիչում վիճարկեց ՈՒԵՖԱ-ի գավաթը եւ զիջեց մրցակցին (0-1, 1-1): Այս անգամ «Յուվենտուսի» առավելությունը բացահայտ էր, որն էլ հաղթեց 4-0 խոշոր հաշվով: Ընդ որում, «Պարման» այն թիմերից էր, որն առաջնությունում հետապնդում էր «Յուվենտուսին»: Առաջնության մնացած հանդիպումներում հիմնական պայքարը կգնա մրցանակային 2-րդ եւ 3-րդ տեղերի համար, որին հավակնում են «Պարման», «Լացիոն» եւ «Միլանը»: «Լացիոն» սեփական հարկի տակ 1-0 հաշվով հաղթեց «Սամպդորիային» եւ վաստակելով 57 միավոր, դուրս եկավ 3-րդ տեղ: «Միլանն» էլ ունի նույնքան միավոր: Ամենախոշոր հաշիվը գրանցվեց «Ֆիորենտինա»-«Թորինո» խաղում: 6-3 հաշվով հաղթեց «Ֆիորենտինան»:

Հոլանդիա

Այս երկրի առաջնությունում էլ, ինչպես հայտնի է, ժամկետից շուտ չեմպիոնի կոչումը նվաճել էր «Այաքսը»: Նախավերջին տուրում անվանի այս թիմը մրցակցի դաշտում 5-0 հաշվով հաղթեց «Ֆեյենոորդին», որը հավակնում էր 3-րդ տեղին: Դա վերջնականապես որոշեց բոլոր մրցանակակիրներին: 2-րդ տեղը գրավեց «Ռոդան», իսկ բրոնզե մեդալները բաժին հասան «Էյնդհովենի» ֆուտբոլիստներին:

Պորտուգալիա

Այս երկրի առաջնությունում էլ որոշվեցին մրցանակակիրները: Չեմպիոնի կոչումը ժամկետից շուտ նվաճել էր «Պորտոն», իսկ 2-րդ եւ 3-րդ տեղերը համապատասխանաբար գրավեցին «Սպորտինգը» ու «Բենֆիկան»:

Հունաստան

Այս երկրի առաջնությունում էլ կարելի է ասել՝ գործնականում չեմպիոնը հայտնի է: Դա «Պանաթինայկոսն» է, որը վաստակելով 77 միավոր, 17 միավորով առաջ է անցել մոտակա մրցակցից:

Իսպանիա

Այս երկրի առաջնությունն անկասկած մեր հանրապետության մարզասերների ուշադրության կենտրոնում է, առավել եւս, որ Իսպանիայի եւ Հայաստանի հավաքականներն ընդգրկված են Եվրոպայի առաջնության ընտրական նույն խմբում: Տեղի ունեցավ հերթական տուրը.

«Ալբասետե»-«Ռեալ» Սոսեդ.	0-1
«Ատլետիկո» Բիլբ.-«Տեներիֆե»	3-2
«Սելտա»-«Դեպորտիվո»	0-2
«Ռասինգ»-«Ատլետիկո» Մ.	0-0
«Ռեալ» Բետիս-«Բարսելոնա»	1-1
«Ռեալ» Մ.-«Ռեալ» Վալյադ.	1-0
«Սպորտինգ»-«Վալենսիա»	1-0

Մրցաշարային աղյուսակը վստահորեն գլխավորում է Մադրիդի «Ռեալը»:

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ

Ժորժ Վեայի պայմանագրի գաղտնի պատմությունը

Սեւակ Բոյաջյան
Փարիզ

«Ազգի» արդեն գրել է, որ «Միլան» թիմը մտադիր էր գնել Ֆրանսիայի «Սեն Ժերմեն» թիմի հարձակվող, լիբերիացի Ժորժ Վեային: Եվ ահա պայմանագիրը ստորագրվեց ծովափնյա Կաննի քաղաքի «Մարտինես» հյուրանոցի 4-րդ հարկում: Բանակցություններին մասնակցում էին 6 հոգի: Ներկա էին «Պարի Սեն Ժերմենի» նախագահ Միշել Դենիզոն, այս թիմի մարզական տնօրեն Միշել Մոսիեն, «Պարի Սեն Ժերմեն» թիմի գլխավոր հովանավոր Canal + հեռուստաընկերության պատասխանատու Քրիս Էյվեն, «Միլանի» փոխնախագահ Ադրիանո Գալիանին, մարզական տնօրեն Արիեդո Բրայդան եւ Ժորժ Վեայի միջնորդ Ալաժի Ջիլիբաջը: Ինքը Ժորժ Վեան կողքի սենյակում սպասում էր պայմանագրի ստորագրմանը եւ այդ ընթացքում հրաժեշտի նամակ էր գրում: Նա ողջույնով դիմեց իր հայրենակից լիբերիացիներին, ... մարզիչներին, ... կնոջը, զավակներին, ընկերներին: Տաղանդավոր ֆուտբոլիստը շնորհակալական նամակ հղեց նաեւ «Միլան» թիմին, ընդգծելով իր երախտագիտությունը ակումբի ղեկավարներին, որ վստահել են իրեն. «Աղոթում եմ, որ ամեն ինչ լավ լինի: Պետք է ամեն ինչ անեմ, որ լավագույն մրցաշրջանը լինի «Միլանի» համար»: «Միլանի» ղեկավարներին հասցեագրված նամակում գրում էր Ժորժ Վեան: Պայմանագիրը ստորագրելու բանակցությունները տեւեցին 2 ժամ: Հարցն ավելի հեշտ լուծվեց, քան ենթադրվում էր: Առաջինը հյուրանոցից դուրս եկան «Միլանի» փոխնախագահ Ադրիանո Գալիանին եւ «Պարի Սեն Ժերմենի» նախագահ Միշել Դենիզոն: Երկուսն էլ գոհ էին: Ժորժ Վեան արդեն իրավաբանորեն դարձել էր «Միլանի» խաղացող: Ստորագրել էր 2 տարվա պայմանագիր՝ նորոգվելու պայմանով: Ամբողջ գործարքը կազմել է 40 միլիոն ֆրանկ (8 միլիոն դոլլար): «Պարի Սեն Ժերմենը» պահանջում էր 45 միլիոն ֆրանկ, իսկ «Միլանը» նախապես մտադիր էր տալ միայն 25 միլիոն ֆրանկ: Կողմերը համաձայնեցին 40 միլիոն ֆրանկի: Փաստորեն ավելի շահավետ դուրս եկավ «Պարի Սեն Ժերմենը»: Սակայն գոհ էին նաեւ «Միլանի» ներկայացուցիչները: Գալիանին ուրախությամբ հայտարարեց. «Միլանի» համար սա լավ պայմանագիր է, քանի որ Ժորժ Վեան այն խաղացողն է, որի մեծ կարիքն ունի մեր թիմը»:

Ժորժ Վեայի ամսական աշխատավարձը կլինի գրեթե նույնքան, ինչքան որ ստանում էր «Պարի Սեն Ժերմենում»:

Ժորժ Վեան «Մոնակոյում» եւ «Պարի Սեն Ժերմենում» անցկացրած 3 մրցաշրջանների ընթացքում մասնակցել է 131 խաղի, խփել 53 գոլ: 1992-1993 թթ. ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության 9 հանդիպումներում նա դարձել է 7 գոլի հեղինակ: Նույն մրցաշրջանի Ֆրանսիայի առաջնության 30 հանդիպումներում խփել է 14 գոլ եւ ռմբարկուների մրցույթում գրավել 5-րդ տեղը: Այդ մրցաշրջանում դարձել է Ֆրանսիայի գավաթակիր: Ժորժ Վեան հատկապես գերազանց է հանդես եկել 1994-1995 թթ. Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում: 11 հանդիպումներում նա խփել է 9 գոլ: Օրերս սեւամորթ ֆուտբոլիստը «Պարի Սեն Ժերմենի» կազմում 2-րդ անգամ դարձավ Ֆրանսիայի գավաթակիր: «Պարի Սեն Ժերմենը» եզրափակչում 1-0 հաշվով հաղթեց «Ստրասբուրգին»: Ֆրանսիայի ուժեղագույն թիմերից մեկը, վաճառելով Ժորժ Վեային, խաղային առումով մեծ կորուստ է ունենում, սակայն թիմի գլխավոր մարզիչ Լուիս Ֆեռնանդեսը Ժորժ Վեայի փոխարեն ուզում է հրավիրել մեկ այլ արդյունավետ խաղացողի՝ Յուրի Ջորկաեֆին:

«Պարի Սեն Ժերմենը» Յուրի Ջորկաեֆի համար [illegible] կարող է դառնալ Ֆրանսիայի հավաքականում լիովին ամրապնդվելու համար: Ջորկաեֆը որպես ֆուտբոլիստ մեծ պոտենցիալ ունի: Նրա պայմանագրի ժամկետն ավարտվում է այս մրցաշրջանի վերջում, եւ նա ազատ ընտրության հնարավորություն կունենա:

Նախկին ընկերակիցներ Ալիկ (աջից) եւ Վարդան Բոսյան եղբայրները Ժորժ Վեայի հետ

«ԱՐԱՐՈՒՍ» ֆուտբոլային ակումբը զգուշացնում է

ԱՐԱՐՈՒՍ ՖԱ

Հայաստանի Հանրապետությունում եւ նրա սահմանից դուրս որոշ կազմակերպություններ, անհատ ձեռներեցներ ու այլ անձինք իրենց արտադրանքի հաջող իրացման, կամ մատուցվող ծառայությունների շրջանակների ընդլայնման նպատակով օգտագործում են «Արարուս» ֆուտբոլային ակումբի անունը, ներկայանում նրա անունից: Այդպես են վարվում նաեւ առանձին անհատ ֆուտբոլիստներ, իսկ որոշ ֆուտբոլային թիմեր հանդես են գալիս «Արարուս» անունով: Դա խիստ բացասաբար է անդրադառնում ակումբի համաժողովրդական, համահայկական եւ միջազգային հեղինակության վրա: «Արարուս» ՖԱ-ը տեղեկացնում է, որ համաշխարհային միջազգային եւ ՀՀ գործող օրենքների, ինչպես նաեւ ՈՒԵՖԱ-ի կանոնակարգի, ֆուտբոլային ակումբի անվանումը, տարբերանշանը, ապրանքային խորհրդանիշը, ազդակոչը, հիմնը եւ գույները ակումբի սեփականությունն են եւ դրանք տնօրինելու բացառիկ իրավունքը պատկանում է ակումբին:

Ելնելով վերը նշվածից եւ առաջնորդվելով իր հեղինակային, հարակից իրավունքներն ու շահերը պաշտպանելու նպատակով «Արարուս» ֆուտբոլային ակումբը հայտարարում է, որ բոլոր իրավական եւ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ, ովքեր իրենց գործունեության ընթացքում առանց օրինականացնելու, ֆուտբոլը խորհրդանշող առարկաների, կամ պատկերների հետ (գնդակ, ֆուտբոլիստի պատկեր, դարպաս, խաղադաշտ եւ այլն) օգտագործեն «Արարուս» ՖԱ մարզական հասարակական կազմակերպության անվանումը, կամ նրա ինտելեկտուալ սեփականության որեւէ այլ օբյեկտ, ակումբի կողմից կկիրառվեն համապատասխան միջոցներ, ընդհուպ մինչեւ պատճառած վնասի հատուցման պահանջի մասին հայցի ներկայացում:

SHARM

«SHARM»-ը ներկայացնում է

Սուպեր-շոու հմայիչ Անժելիկա Վարումի եւ 1992, 1994 թթ. ԱՊՀ չեմպիոն Երեւանի բժշկական ինստիտուտի ուսանողների եւ հնարամիտների ակումբի մասնակցությամբ: Համերգները կկայանան հունիսի 14-ին եւ 15-ին ժամը 18.00-ին մարզահամերգային համալիրում:
Տոմսերը կարող եք ձեռք բերել ՄՀՀ եւ Արամ Խաչատրյանի համերգասրահի տոմսարկղերում, ԵՊՀ, ԵՐԺՀ-ի եւ ...-ի արհմիություններում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա իրադարձություններ

ԵՐԵՎԱՆ

Ռուս սահմանապահները դարձյալ բաց չեն թողնում ադրբեջանական բեռնատարները

Ռուսաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ երկաթուղային հաղորդակցությունը վերսկսվելու պահից Ադրբեջան է մտել ընդամենը 4 բենզատար բեռնատար: Ադրբեջանից Ռուսաստան են մեկնել միայն դատարկ վագոններ: Ադրբեջանական երկաթուղու փոխադրումների ծառայության պետ Իսֆենդիար Քերիմովի խոսքերով, տրանսպորտային հաղորդակցությունների ընդհատման համար պատասխանատու են ռուս սահմանապահները, որոնք իրենց գործողությունները պատճառաբանում են ռուս-ադրբեջանական պետական սահմանի համաձայնագրի բացակայությամբ:

«Մեր տվյալների համաձայն, մայիսի 20-ին հանրապետություն պետք է մտներ եւս 8 բեռնատար: Սակայն, ըստ ռուսական կողմի հայտարարության, ՌԴ տարածքում Ադրբեջանի համար նախատեսված է միայն մեկ բեռնատար: Մինչդեռ մեզ մոտ առաքման են պատրաստ նավթամթերքով լի 500 ցիստեռն, գինենյութերով լի ավելի քան 218 վագոն, տնային իրերի տեղափոխման բեռնարկղերով մոտ 260 վագոն: Պարապուրդի յուրաքանչյուր օրը վնասպատճառում է ադրբեջանական երկաթուղու եւ հանրապետության տնտեսական վիճակը», ասաց Քերիմովը:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Շեւարդնաձեն դեմ է Կաբարդա-Բալկարիայի եւ Աբխազիայի պայմանագրին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 21 ՄԱՅԻՍ, ՌԻԱ ՍՆԱՐՔ: Կաբարդա-Բալկարիայի եւ Աբխազիայի բարեկամության ու համագործակցության պայմանագրի ստորագրման կապակցությամբ Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ, պետության ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն այսօր անձնական ուղերձ է հղել Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինին: Այս մասին ՌԻԱ-ին հայտնեցին պետության ղեկավարի աշխատակազմին մոտիկ կանգնած շրջանակներում:

Ինչպես նշվում է ուղերձում, նմանօրինակ պայմանագրի ստորագրումը վկայում է, որ դաշնության սուբյեկտը չի հարգում դաշնակցային ղեկավարության պաշտոնապես հռչակած կուրսը, հանդես բերելով անջատականության վտանգավոր նշաններ: Այս առնչությամբ, ընդգծվում է փաստաթղթում, անկարելի է չհիշել «անջատականության կասեցման համար» բոլոր միջոցները ձեռնարկելու ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների Ալմա Աթայում ստանձնած պարտավորությունը:

Ուղերձում նաեւ նշվում է, որ Աբխազիայում շարունակվում են էթնիկական զտումները, վրաց բնակչության հալածանքները, եւ «Աբխազիայի անջատական վարչակարգը լիովին անտեսում է շրջանի իրավիճակի կարգավորմանն ուղղված ՄԱԿ-ի բոլոր բանաձեւերը, ինչպես նաեւ ԱՊՀ որոշումները եւ Ռուսաստանի ու Վրաստանի ջանքերը»:

ՓԱՐԻԶ

Շիրակը խոստանում է Ֆրանսիան դարձնել Եվրամիության շարժիչը

Եվ կարեւորում է ֆրանս-իրանական հարաբերությունների ընդլայնումը

Իրանում հրատարակվող «Թեհրան թայմզ» թերթի հաղորդումների համաձայն, Ֆրանսիայի նորընտիր նախագահ Ժակ Շիրակն ընտրություններից անմիջապես հետո արտահայտվելով իր երկրի եւ Իրանի հարաբերությունների շուրջ, նշել է, որ դրանք պետք է ընդլայնվեն:

Անգլիական BBC ռադիոկայանն այդ առիթով հաղորդել է, որ հակառակ ոմանց այն կարծիքին, թե Իրանին պետք է մեկուսացնել, Շիրակն այն կարծիքին է, որ ընդհակառակը, հարաբերությունները պետք է զարգացնել: «Մենք չենք կարող նրան մեկուսացնել, այն բանի համար, նա արմատական դիրք է որդեգրել», ասել է նա:

Պահպանողական ու նեոգոլիստ, Փարիզի 62-ամյա նախկին քաղաքապետը, որն ընտրություններից անմիջապես հետո իրեն հռչակել էր «ամբողջ ֆրանսիացի ժողովրդի նախագահը», ըստ Ֆրանսպրես գործակալության, շատ քիչ ժամանակ կունենա այդ նույն ժողովրդի հետ իր «մեղրամիսն» անցկացնելու, քանի որ վերջինս զարգացած կապիտալիստական երկրների թվում իր աննախադեպ 12 տոկոսի (3,3 միլիոն) հասնող գործազրկության ճանկով «անմիջական փոփոխությունների եւ շոշափելի արդյունքների» կարիքն ունի:

«Երբ նա կասկած մեկ գործերի ներկա իրավիճակին, այդ շատ հիասթափեցնի այս ժողովրդին», գրել է աջակողմյան «Ֆիգարո» թերթը, ավելացնելով. «Ինչպես այլուր, Ֆրանսիայում նույնպես ինչքան մեծ է հույսը, այնքան խորն է հիասթափությունը»:

Անդրադառնալով ավելի ընդհանուր, եվրոպական հարցերին, միջազգային մամուլի դիտորդները գրում են, որ Շիրակն իր նախասիրած ընկեր Ալեն Ժյուպեի կազմած նոր կառավարության հետ միասին խոստանում է Ֆրանսիան դարձնել Եվրամիության «շարժիչ մեքենան», այսինքն՝ շարժիչ ուժը, բայց առայժմ հայտնի չէ, թե ինչ է մտածում Եվրոպայում միասնական դրամական միավոր մտցնելու հարցի շուրջ: Ի դեպ, առաջին անգամն է 1981-ից ի վեր, նշում է «Թեհրան թայմզը», որ նախագահն ու կառավարությունը պատկանում են միեւնույն քաղաքական հոսանքին, ավելացնելով, որ խորհրդարանում նախագահի կողմնակիցները կազմում են ջախջախիչ մեծամասնություն՝ 80 տոկոս:

ԱՄԵՐԻԿԱ

Թուրքերի ամենամյա երթը Նյու Յորքում

21 ՄԱՅԻՍ, TRT: Նյու Յորքում ԱՄՆ-ի տարբեր նահանգներից ժամանած տասնյակ հազարավոր թուրքերի մասնակցությամբ տեղի ունեցավ ամենամյա ավանդական երթը: Երթին մասնակցեցին ազերիներ, ուզբեկներ, կարաչայցիներ, Ղրիմի թաթարներ, Կիպրոսի թուրքեր եւ Թուրքիայի բարեկամ բազմաթիվ ամերիկացիներ: Թուրք-ամերիկյան բարեկամության օրվա կապակցությամբ տեղի ունեցող 14-րդ ամենամյա երթի մասնակիցներին ողջունեցին Վաշինգտոնում Թուրքիայի դեսպան Քանդեմիրը, ՄԱԿ-ում Թուրքիայի մշտական ներկայացուցիչ Բաթուն, թուրքերի համաշխարհային միության նախագահ Էրեմը, թուրք-ամերիկյան ընկերության նախագահ Քարադումանը եւ Թուրքիայի պառլամենտի 8 հոգուց բաղկացած պատվիրակության անդամները: Տոնակատարությանը մասնակից երեխաների խումբը բեմականացրեց Կորեայի պատերազմին թուրք զինվորի մասնակցության ու հերոսությունների վերաբերյալ մի դրվագ: Ելույթ ունեցավ նաեւ Բոսնիայից եկած ֆոլկլորային պարախումբը: Երթի մասնակիցներից մեկը TRT-ի թղթակցին ասաց. «Մենք Առաջին աշխարհամարտից հետո Ամերիկա գաղթած հայ եւ սասորի ընտանիքների զավակներն ենք: Ծնվել ու մեծացել ենք Ամերիկայում, բայց Թուրքիայի նկատմամբ առանձնակի սիրով ենք համակված: Արդեն 9-րդ տարին է, ինչ ես կամավոր ստանձնել եմ թուրք-ամերիկյան ընկերության հասարակության հետ կապերի վարչության տնօրենի պարտականությունը»:

Երթի մասնակիցների անունով ստացվել էին նախագահ Սուլեյման Դեմիրելի, վարչապետ Թանսու Չիլլերի, ԹԱՄԺ-ի նախագահ Հուսամեդին Ջինդորուքի եւ արտգործնախարար Էրդալ Ինյոնյուի ողջույնի հեռագրերը:

Վ. Չ.

ԼՈՆԴՈՆ

Քրդական MED-TV հեռուստակայանը գործում է

Ռոյթեր գործակալության հաղորդած լրատվության համաձայն, Լոնդոնում տեղակայված MED-TV քրդական հեռուստատեսությունը, որը պատմության մեջ առաջին անգամ ամեն երեկո ժամը 7-10-ը քրդերեն լեզվով հաղորդումներ է հեռարձակում աշխարհի տարբեր կողմերում ապաստան գտած քրդերի համար, զայրույթ է առաջացրել թուրքական շրջանների, որոնք բողոքներ են ներկայացրել Բրիտանիայի արտոնագրային գործակալությանը: «Մեր կարծիքով, դա հակասում է հեռուստատեսային հաղորդումների եւ մարդկային իրավունքների մասին եվրոպական կոնվենցիայի որոշումներին, քանի որ իր բնույթով այն ցեղային բռնամարտ է առաջացնում եւ Թուրքիայի տարածքային ամբողջականությանն է սպառնում», ասել է թուրքական ռադիոհեռուստատեսության պաշտոնական մի անձնավորություն:

Ըստ Ռոյթերի, նորաստեղծ կայանը ֆինանսական օժանդակություն է ստանում զանազան կազմակերպությունների եւ գործարար մարդկանց կողմից: Եվրոպայում քրդական լոբբին, որը կազմված է հիմնականում Թուրքիայից փախած քրդերից, գնալով աճում է, ձեռնոց նետելով երկրի ներսում քրդական համայնքի իրավունքները մերժելու Անկարայի ջանքերին: Ապրիլին Հաագայում նրանք ստեղծել են 65 հոգուց բաղկացած «աքսորական» մի խորհրդարան, որի անդամներն են դարձել ինչպես PKK-ի, այնպես էլ Թուրքիայում անցյալ տարի արգելված DEP դեմոկրատական կուսակցության ներկայացուցիչները:

Հայտարարություն

Երեւանի Սասունցի շրջանի ծողպատարանի փակուցում է գտնված Նունե Կլբեռի Բաղդայանի դիմումի Երեւան քաղաքի Ա սանդյան փող. 70 շենքի 3 բնակարանի բնակիչ, 1965 թ. ծնված Նարոլյան Արամիկի Սեաղսաչանջանին անհայտ բացակայող ճանաչելու մասին:

Խնդրվում է բոլոր քաղաքացիներին եւ կազմակերպություններին իրենց հայտնի տեղեկությունների մասին հայտնել Սասունցի շրջանի ծողպատարան: Հեռ. 39-80-49

Sputnik

«Սպուտնիկ»

Միջազգային տուրիզմի բյուրոն

ընդլայնում է հայ զբոսաշրջիկների երթուղիները:

Առաջին անգամ

պարբերական ուղիղ չվերթ՝

ԵՐԵՎԱՆ-ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ-ԵՐԵՎԱՆ

Առաջիկա թռիչքը՝ մայիսի 30-ին

Ընդամենը 520$ եւ՝

- Վեցօրյա վայելք Միջերկրականի հարավային ամենաճանաչված ծովափին:
- Հանգստի կատարյալ պայմաններ:
- 3*** հյուրանոց, տրանսֆեր, սնունդ՝ օրը 2 անգամ:
- Մինչեւ 25 կգ ուղեբեռ փոխադրվում է անվճար, յուրաքանչյուր լրացուցիչ կգ՝ 1.3 $
- Երջագայությունների եւ սուր տպավորությունների սիրահարների համար կկազմակերպվեն լրացուցիչ էքսկուրսիաներ դեպի Եգիպտոսի տեսարժան վայրերը:

Գործարարներին ընձեռվում է նոր շուկա յուրացնելու լավ հնարավորություն: Նուշատիպ ապրանքներով գերհագեցած հայաստանյան շուկայում Եգիպտոսից բերված Ձեր ապրանքները մեծ պահանջարկ կունենան: Եղեք առաջինը եւ Դուք կշահեք:

Ուղեգրի ցածր գին + նոր եւ էժան ապրանքներ + պահանջարկ նորի հանդեպ՝ ահա ձեր հաջողության գրավականը:

Կատարվում է փաստաթղթերի արագ ձեւակերպում

«Սպուտնիկ» բյուրոյի հասցեն՝

Երեւան, Մոսկովյան 31

Հեռախոսներ՝ 533092, 534940, 538419, 535012

ATIS

ԱՎԻԱՑԻՈՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

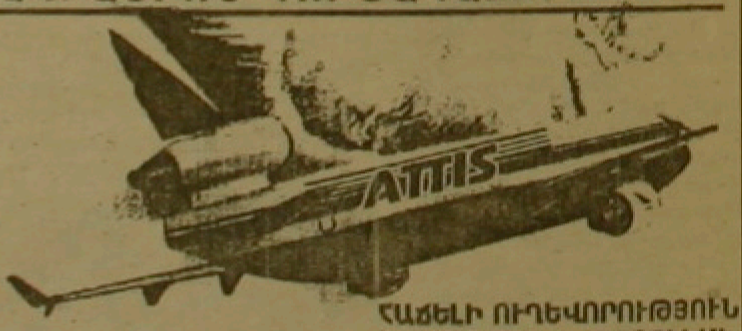

ՀԱՃԵԼԻ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՆՑ ՈՐԵՎԷ ՊՐՈԲԼԵՄԻ

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

Երեւան - Մոսկվա SU 194 կանոնավոր, ուղիղ չվերթի ավիատոմսեր

ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ Է

ավիատոմսերի ամրագրում;
ավիատոմսերի պատվիրում հեռախոսով;
ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ՝
ավիատոմսերի ԱՆՎՃԱՐ առաքում պատվիրատուին;
ավիաուղեւորների ԱՆՎՃԱՐ փոխադրում օդանավակայան;

Տոմսերը վաճառվում են

ք.Երեւան, Աբովյան 7

(Ռուսական դրամատիկական թատրոնի շենքում)

Հեռ.(8852) 56-49-78, 56-28-09

AMV AGRO-TRADE

ՈՒՂԵՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԲԵՌՆԵՐԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒՄ

ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ (Սոֆիա, Բուրգաս, Պլովդիվ) ԻՍՊԱՆԻԱ (Մադրիդ) ԿԻՊՐՈՍ (Լառնակա)

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է Ընտանեկան հանգիստ Սեւ ծովի ափին (Սոզոպոլ)

Երեւան, Սայաթ-Նովա փ., «Անի» հյուրանոց, 523, 530 ս. Հեռ. 524-265, 594-523, 565-108

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 1843 Տպաքանակը 7000 Ստորագրված է տպագրության 19. 05. 1995 Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@